

Úřad vlády
České republiky

10 BODŮ

Metodika koordinace partnerské
spolupráce a zapojení partnerů
z organizací občanské společnosti
do implementace EU fondů a dalších
obdobných aktivit

Spolufinancováno
Evropskou unií

Projekt „Metodická podpora zapojení partnerů NNO“
Cz.07.01.01/00/22_005/0000203

ÚVOD

ÚČEL METODIKY

PŘEHLED A ROLE HLAVNÍCH AKTÉRŮ

Definice a role NNO

NNO a střešní NNO

RVNNO – Rada vlády pro nestátní neziskové organizace

ANALÝZA PŘEDCHOZÍ PRAXE (OBDOBÍ 2004 - DOSUD)

Klíčové prvky a překážky partnerské spolupráce

10 BODŮ - SPECIFICKÁ TÉMATA

A) PROCESNÍ PRAVIDLA/NOMINAČNÍ PROCES

1. Nominace, renominace a ukončení činnosti člena /náhradníka
2. Jmenování a výkon činnosti členů při práci v orgánu

B) PRÁVA A POVINNOSTI ČLENŮ PŘI PRÁCI V ORGÁNU

3. Etický kodex
4. Mlčenlivost
5. Střet zájmů
6. Proporcionální zastoupení
7. Připomínkový procesy, sdílení informací

C) BUDOVÁNÍ KAPACIT

8. Spoluvytváření podmínek čerpání
9. Vzdělávání
10. Finanční aspekty partnerské spolupráce

Implementační a institucionální ukotvení

Seznam literatury a použitých zkratk

Východiska

Přílohy

OBSAH

ÚVOD	6
Cíl Metodiky	6
ÚČEL METODIKY	7
Definice a role NNO	8
NNO a střešní/zastřešující NNO	11
RVNNO – Rada vlády pro nestátní neziskové organizace	12
ANALÝZA PŘEDCHOZÍ PRAXE (OBDOBÍ 2004 - dosud)	13
Srovnání všech období:	14
Klíčové prvky a překážky partnerské spolupráce	14
10 BODŮ - SPECIFICKÁ TÉMATA	17
A) Procesní pravidla/nominační proces	17
1. Nominace, renominace a ukončení činnosti člena/náhradníka	17
EU úroveň	17
Česká praxe	18
Návrh – doporučené minimální standardy	22
Návrh – další doporučení	22
2. Jmenování a výkon činnosti členů při práci v orgánu	22
EU úroveň	22
Česká praxe	23
Návrh – doporučené minimální standardy	24
Návrh – další doporučení	24
B) Práva a povinnosti členů při práci v orgánu	24
3. Etický kodex	24
EU úroveň	24
Česká praxe	25
Návrh – doporučené minimální standardy	25
Návrh – další doporučení	25
4. Mlčenlivost	25
EU úroveň	25
Česká praxe	26
Návrh – doporučené minimální standardy	27
Návrh – další doporučení	28
5. Střet zájmů – hlasování, předkládání projektů	29
EU úroveň	29

Česká praxe.....	30
Návrh – doporučené minimální standardy	31
Návrh – další doporučení.....	31
6. Proporcionální zastoupení	32
EU úroveň.....	32
Česká praxe.....	33
Návrh – doporučené minimální standardy	34
Návrh – další doporučení.....	34
7. Připomínkový proces, sdílení informací	35
EU úroveň.....	35
Česká praxe.....	36
Návrh – doporučené minimální standardy	36
Návrh – další doporučení.....	37
C) Budování kapacit	37
8. Spoluvytváření podmínek čerpání	37
EU úroveň.....	37
Česká praxe.....	37
Lobbing.....	38
Návrh – doporučené minimální standardy	39
Návrh – další doporučení.....	39
9. Vzdělávání	39
EU úroveň.....	39
Česká praxe.....	40
Návrh – doporučené minimální standardy	40
Návrh – další doporučení.....	41
10. Finanční aspekty partnerské spolupráce	41
EU úroveň.....	41
Česká praxe.....	42
Návrh – doporučené minimální standardy	43
Návrh – další doporučení.....	43
Implementační a institucionální ukotvení.....	45
Seznam zkratk.....	46
Seznam literatury	47

PŘÍLOHY	50
Příloha č. 1: POSTUP PŘÍPRAVY METODIKY / VÝCHODISKA.....	50
Příloha č. 2: PŘEHLED A ROLE HLAVNÍCH AKTÉRŮ	52
NÁRODNÍ ÚROVEŇ ČR.....	52
Příloha č. 3: Partnerské orgány v gesci resortů	54
Příloha č. 4: Operační program Zaměstnanost plus.....	57
Příloha č. 5: NAŘÍZENÍ KOMISE V PŘENESENÉ PRAVOMOCI (EU) č. 240/2014	59
Příloha č. 6: Jak využívají EU fondy na podporu participace jiné země EU na příkladu Francie a Slovenska	61
Praxe k inspiraci ze zahraničí 1: Francie.....	63
Praxe k inspiraci ze zahraničí 2: Slovensko	65
Příloha č. 7: Nominace prostřednictvím RVNNO.....	67

ÚVOD

„Zásada partnerství podporuje spojení mezi různými sociálními aktéry a úrovněmi s cílem podpořit účinné poskytování ESIF“ (Van den Brande, 2014).

V rámci dlouhodobého rozpočtu EU na období 2014–2020¹ byla více než polovina finančních prostředků EU poskytována prostřednictvím pěti evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF = Evropské strukturální a investiční fondy, ESI fondy). Spravují je společně Evropská komise a země EU. **Základní zastřešující dokument pro čerpání finančních prostředků z ESI fondů je tzv. Dohoda o partnerství.** Známým a hlavním předpokladem **účinného a účelného čerpání** je, že otázky týkající se přístupu k veřejnému rozpočtu jsou příliš složité na to, aby je řešily jednotlivé instituce samy, a tedy **spolupráce mezi orgány veřejné správy, hospodářskými a sociálními partnery, výzkumnými organizacemi a univerzitami a nestátními organizacemi/organizacemi občanské společnosti za účasti občanů je nezbytná pro vytváření pracovních míst, konkurenceschopnost, hospodářský růst, zlepšení kvality života i udržitelný rozvoj.**

„Zapojením organizací občanské společnosti v rozhodovacích procesech se partnerství stává prostředkem podpory demokracie a napomáhá soudržnosti politik sladěním cílů mezi různými úrovněmi“ (Evropská Komise, 2001).

Metodika je v souladu s „Metodikou participace NNO v poradních a pracovních orgánech a při tvorbě dokumentů státní správy“² a jsou jí plněny úkoly ze „Strategie spolupráce veřejné správy a nestátními neziskovými organizacemi na léta 2021 až 2030“, konkrétně s plněním Opatření C.3.3. Sledovat překážky pro získání a čerpání prostředků pro žadatele z řad NNO z EU fondů a upozorňovat na ně jednotlivé řídicí orgány operačních programů/MMR (tzn. Národní orgán pro koordinaci, dále také ve zkratce „MMR NOK“). Metodika, která se Vám dostala do rukou, chce přispět ke zlepšení spolupráce mezi státními orgány zapojenými do implementace fondů EU a nestátními neziskovými organizacemi (NNO) = organizacemi občanské společnosti (OOS)³, ke které je nyní přistupováno na úrovni jednotlivých řídicích orgánů v České republice (ČR) rozdílně. **Metodika je doporučujícím materiálem pro budoucí období v oblasti partnerské spolupráce a je vytvořena jako podkladový materiál pro státní správu – vytváří předpoklady naplňování Principu Partnerství pro další období, které není na národní úrovni řešeno pro oblast organizací občanské společnosti v potřebné míře detailu.**

CÍL METODIKY

- ✓ Cílem Metodiky je přispět k **nastavení transparentní a systematické spolupráce mezi NNO(OOS) a státními orgány zapojenými do implementace fondů EU.**

1 Blíže viz https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/long-term-eu-budget/2014-2020_cs?prefLang=cs

2 Metodika participace NNO se věnuje participaci obecně, tato Metodika 10 bodů naopak specifickým případům, které nejsou v původním materiálu Metodiky participace NNO pokryty (a předpokládalo se doplnění materiálu).

3 Zaužívaný termín „nestátní neziskové organizace“ ve zkratce **NNO** je v textu používán **synonymně** s termíny nevládní organizace nebo též nověji „organizace občanské společnosti“ – ve zkratce **OOS**.

- ✓ Zároveň usiluje o **zvýšení povědomí** těchto orgánů o tom, jak partnerskou spolupráci s nastavit smysluplně je zapojovat.
- ✓ Naším záměrem je vytvořit **efektivní, transparentní a systémová pravidla a praktické postupy pro partnerskou spolupráci.**
- ✓ **Metodika uvádí také konkrétní srozumitelná, prakticky uplatnitelná a odzkoušená řešení a postupy, protože jasně dané a spravedlivě nastavené podmínky vytváří bezpečné prostředí pro partnerskou spolupráci** a nastavení vzájemné informovanosti - mezi zástupci státní správy a zástupci NNO v platformách a dále oboustranný přenos k ostatním NNO. Nově nastavený proces spolupráce bude zakotven do standardů, které umožní participaci NNO i v obdobných aktivitách mimo fondy EU.

Výbor pro EU při Radě vlády pro nestátní neziskové organizace není součástí implementační struktury operačních programů a nemá tudíž časovou a personální kapacitu pro koordinaci principu Partnerství tak, jak je ukládá Nařízení 1060/2021 pro koordinaci nastavení vzájemné spolupráce mezi NNO a orgány zodpovědnými za implementaci EU fondů. Nadefinování podmínek potřebných k efektivnímu využívání principu partnerské spolupráce mezi zástupci NNO s ministerstvy a ostatními ústředními správními orgány podílejícími se na implementaci fondů EU napomůže reálnému využití evropského Principu Partnerství.

Právě z těchto důvodů byl připraven a podán projekt „Metodická podpora zapojení partnerů NNO“, který je zaměřen na procesy ve státní správě a získal podporu z Operačního programu Technická pomoc (dále jen „OP TP“). Zároveň byl z OP TP podpořen komplementární projekt organizace Glopolis, o.p.s., který je zaměřen na nestátní neziskové organizace.

ÚČEL METODIKY

Metodika má ambici přispět ke

- ✓ zpřesnění procesu spolupráce

prostřednictvím nastavených pravidel, využitelných pro různé situace v souvislosti s implementací **EU fondů** (jak ještě ve stávajícím období 2021–2027, tak hlavně i v následujícím 2028+ a dalších obdobných procesech).

Standardizovaná pravidla jsou potřebná pro zajištění efektivní spolupráce a zapojení zástupců NNO, zastřešujících NNO a sítí v orgánech zapojených do implementace EU fondů, kde bude využíván princip partnerské spolupráce tak, aby Princip Partnerství byl nastaven systémově, jednotně a transparentně pro všechny prostředky čerpané z evropských rozpočtů.

Metodika obecně

- ✓ zavádí doporučený pracovní postup

Dokument obsahuje metodické informace pro řešení dílčích problémů. Vytváří podpůrné metodologické a organizační předpoklady pro efektivní partnerskou spolupráci a zapojení partnerů z nestátních neziskových organizací do naplňování Principu Partnerství při implementaci EU fondů 2021-2027, ale také pro období následující.

- ✓ **Dojde ke standardizaci transparentních způsobů partnerské spolupráce** a zapojení partnerů z nestátních neziskových organizací do naplňování principu partnerství při implementaci EU fondů.

Tato činnost je zatím zajišťována spíše nahodile, neboť obdobný materiál v uvažovaném rozsahu v české státní správě dosud není aplikován.

- ✓ **Dobře nastavené participativní postupy budují důvěru a dlouhodobou spolupráci** mezi státní správou a NNO, jejich zastřešujícími organizacemi a sítěmi za jasně daných a spravedlivě nastavených podmínek.

Standardizace a vyjasnění procesů a úskalí zapojení zástupců NNO ve specifickém případě implementace čerpání EU fondů není v žádném jiném metodickém materiálu takto podrobně řešena.

- ✓ **Metodika je v souladu s materiálem⁴**, který zpracovalo a v **únoru 2024⁵** aktualizovalo MMR (NOK): „**Platformy pro implementaci fondů EU**“⁶, kterým je vláda ČR informována o **způsobu zajištění principu partnerství při realizaci programového období 2014–2020 a programového období 2021–2027**.

Dobře nastavená partnerská spolupráce ve svém důsledku ušetří finanční prostředky.

DEFINICE A ROLE NNO

Neziskový sektor je dle „Strategie spolupráce veřejné správy s nestátními neziskovými organizacemi na léta 2021-2030“⁷ (dále „Strategie NNO“) popisován jako sektor mezi trhem a státem, kde působí „**soukromé organizace zaměřené na jiné cíle, než dosahování zisku**“. **Neznamená to nutně, že organizace zisku nedosahují – důležitým znakem je, že ho použijí pro dosažení určeného veřejně prospěšného cíle** a nevyvádí jej z organizace ani nerozdělují mezi své členy, jako např. akcionáři u podnikatelského sektoru.

Zaměřujeme se tedy na sektor nestátních neziskových organizací, kdy jedna z často používaných mezinárodních definic NNO jej vymezuje pomocí **pěti kritérií, s nimiž pracuje i Strategie NNO** (Strategie 2021: 5-6)⁸.

Definice NNO

Mezinárodně uznávané vymezení nestátních neziskových organizací

- ✓ **Organizovanost**

Subjekt je do určité míry institucionalizovaný – formálně zřízený jako právnická osoba, případně se vyznačuje jasnou a stálou organizační strukturou.

4 Blíže viz: [Platformy-pro-implementaci-fondu-EU_2024.pdf.aspx](#)

5 [Evaluace-principu-partnerstvi-v-EU-fondech.pdf.aspx](#)

6 Blíže viz: [Platformy-pro-implementaci_1.pdf.aspx \(dotaceeu.cz\)](#).

7 Blíže viz <https://vlada.gov.cz/cz/ppov/rnno/dokumenty/strategie-spoluprace-verejne-spravy-s-nestatnimi-neziskovymi-organizacemi-na-leta-2021-az-2030-189753/>

8 Skovajsa, Marek a kol. Občanský sektor. Organizovaná občanská společnost v České republice, Praha, Portál, 2010. Graficky upraveno

✓ **Soukromý charakter a nezávislost na státu**

Subjekt není součástí státu ani není státem řízený, je soukromoprávní.

✓ **Nerozdělování zisku**

Zásada nerozdělování zisku je již dána posláním organizace. Neznamená to ale, že subjekt nemůže dosahovat zisku. Zisk nesmí být rozdělen mezi členy, vlastníky či manažery, musí být použit k dosahování poslání organizace.

✓ **Samosprávnost**

Subjekt není řízen jinou organizací, je schopen se sám spravovat, má svou vlastní vnitřní strukturu.

✓ **Dobrovolnost**

Subjekt vykovává svou činnost za spoluúčasti dobrovolníků (podpora dobrovolnickými dary, činnost dobrovolníků, dobrovolnictví v řídicích orgánech). Dobrovolnost také znamená nepovinnou povahu členství v organizacích nebo spolupráce s nimi.

Odbory?

Odborové svazy jsou považovány za sociální hnutí, mají i právní formu spolku a dle některých mezinárodních definic do NNO patří. Na úrovni EU jsou ovšem vyčleněny jako **sociální partneři** spolu s podnikatelským sektorem, a zástupci NNO/OOS jsou uznáváni jako jiný, třetí pilíř společnosti. **Mezi NNO je tradičně neřadí ani RVNNO.** Jedním z důvodů je i to, že odbory **díky zavedení institutu tripartity** – Radě hospodářské a sociální dohody České republiky (RHSD ČR) - spolupracují s veřejnou správou touto cestou.

Pohled na NNO tedy zohledňuje celkem zavedené vnímání významu **NNO jako zástupců občanské společnosti, kteří jsou odlišní od sociálních partnerů.**

Veřejnoprávní?

Pro kontext je vhodné upozornit, že existují i veřejnoprávní neziskové organizace. Ty ovšem do sektoru nestátních/nevládních (soukromoprávních) neziskových organizací v žádném případě nepatří. Veřejnoprávní neziskové organizace primárně zabezpečují výkon státní správy, resp. samosprávy, a zajištění veřejných služeb (mají různou právní formu, často se jedná o příspěvkové organizace – typicky školy, muzea nebo galerie).

Občanský sektor je velmi rozmanitý a dynamický sektor. Ze strany státu dochází k částečnému nepochopení role a definice NNO. Setkali jsme se opakovaně s tvrzením, že řídicí orgány (ŘO), nebo obecněji – zástupci státní správy, definují NNO dle právní subjektivity, ne dle účelu.

DEFINICE NNO V ČR

dle RVNNO, s ohledem na právní formu

RVNNO, resp. jí schválená „**Strategie spolupráce veřejné správy s NNO na léta 2021 až 2030**“ se nadále **drží užšího vymezení NNO**, které do okruhu sledovaných institucí zařazuje následující soukromoprávní organizace:

- ✓ **spolky včetně pobočných spolků** podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů;
- ✓ **nadace, nadační fondy** podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů;
- ✓ **ústavy** podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů;
- ✓ **evidované církevní právnické osoby** podle zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- ✓ **obecně prospěšné společnosti**, fungující, podle již zrušeného zákona č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

- ✓ **Se stejnými definičními znaky pracuje také Český statistický úřad**, který vede tzv. **Satelitní účet neziskových institucí**⁹, str. 2.
Ten však do skupiny NNO řadí i hraniční případy, u nichž aplikace definice není jednoznačná.
- ✓ **Ověřit, o jakou právní formu se jedná** lze ve veřejném rejstříku¹⁰ nebo v Rejstřících registrovaných církví a náboženských společností¹¹ a dalších právnických osob.

**Právní forma =
NNO?**

Zjednodušující výklad pomocí právní formy: právní forma sama o sobě v žádném případě neindikuje příslušnost k NNO resp. OOS – např. Svaz měst a obcí, Sdružení podnikatelů a živnostníků, Česká stomatologická komora... atd. nejsou zástupci organizované občanské společnosti.

Terminologické vyjasnění:

Nejen v této metodice se setkáte s několika různými pojmy, které ale mohou znamenat totéž a jsou pro potřeby tohoto dokumentu využívány jako synonyma¹²:

Nestátní/nevládní neziskový sektor vs. občanský sektor – termín neziskový sektor se používal dříve pro označení formálního sektoru mezi státem a trhem jako oblast působení soukromých organizací zaměřených na jiné cíle, než je dosahování zisku. Nověji se používá spíše označení občanský sektor, neboť jej tvoří organizace vyrůstající z podhoubí občanské společnosti a čerpající z ní své lidské, materiální, kulturní a hodnotové zdroje.

9 [SUNI_2021.pdf](#)

10 [Veřejný rejstřík a Sbírka listin - Ministerstvo spravedlnosti České republiky](#)

11 [IS CNS](#)

12 Blíže viz <https://vlada.gov.cz/cz/ppov/rnno/dokumenty/strategie-spoluprace-verejne-spravy-s-nestatnimi-ne-ziskovymi-organizacemi-na-leta-2021-az-2030-189753/>

Nestátní neziskové organizace vs. organizace občanské společnosti – občané, kteří se chtějí dobrovolně podílet na spravování věcí veřejných, tak mohou činit mnoha způsoby, přičemž jedním z nich je angažovanost v organizacích občanské společnosti, resp. nestátních neziskových organizacích. Obojí představují institucionalizovanou formu občanské společnosti a každý termín jen zdůrazňuje odlišný aspekt, resp. definiční znak.

- ✓ V některých přehledech jsou evidovány také: školské právnické osoby podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

NNO A STŘEŠNÍ/ZASTŘEŠUJÍCÍ NNO

Definice zastřešujících NNO a sítí¹³ NNO

Definice sítě/ zastřešující organizace

Jedním z opatření, která vyplynula ze „**Strategie spolupráce veřejné správy s nestátními neziskovými organizacemi na léta 2021 až 2030**“, v rámci strategického cíle „podpora efektivního partnerství a spolupráce veřejné správy a neziskového sektoru“, bylo „zrevidování definice oborové a mezioborové střešní organizace a sítě NNO“ (Strategie 2021: 42). Termíny organizace „střešní“, „zastřešující“ a zkráceně též „střechy“ jsou synonymem téhož.

Předchozí definice¹⁴ byla přijata RVNNO v roce 2015 a u orgánů státní správy přetrvávala nejistota, co je zastřešující NNO. Cílem tak bylo definovat klíčové partnery pro systémovou spolupráci.

Hlavní znaky nové/upravené definice jsou:

- ✓ vznikají zdola iniciativou NNO
- ✓ jsou nezávislé na politických stranách a hnutích
- ✓ jsou spolkem dle Občanského zákoníku
- ✓ účelem je poskytování služeb svým členům a hájení jejich zájmů
- ✓ z členů s rozhodovacím právem tvoří alespoň 51 % NNO (spolky, ústavy, nadace) a mají relevantní členskou základnu v dané tematické oblasti/sektoru
- ✓ vedou aktuální seznam členů, který je veřejně přístupný
- ✓ mají alespoň jednu osobu smluvně vázanou činnost organizovat.

Došlo také k **definování požadavků na další typy NNO, které mohou představovat partnery pro veřejnou správu**. Rada předložený návrh dne 2. 10. 2025 schválila a vyjádřila souhlas se začleněním do materiálu [Zásady vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy](#).

Z definice NNO plyne, že není možné, aby byly vázány na stát – tedy mají být nestátní.

Není rovněž vhodné, aby byl neziskový sektor zastupován pouze zástupci Rad vlády¹⁵ (jak tomu nyní v některých případech je).

¹³ <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/dokumenty/analyza-spoluprace-statni-spravy-se-stresnimi-organizacemi-a-sitemi-nestatnich-neziskovych-organizaci-198802/>

¹⁴ [Zastřešující nestátní neziskové organizace](#)

¹⁵ Evaluační principu partnerství ve fondech EU, MMR ČR, Evaluační jednotka NOK, únor 2024

Vzhledem k rozmanitosti sektoru i vzhledem k tématům není dostačující, aby byl neziskový/občanský sektor zastupován pouze jedním či dvěma subjekty na platformách/pracovních skupinách a Monitorovacích výborech, jejichž prostředky směřují do tematicky odlišných oblastí. Je to obdobné, jako bychom do těchto struktur chtěli pouze jednoho zástupce za celý stát/všechny resorty a implementační subjekty.

Pro naplnění podstaty Principu Partnerství je zapotřebí vnímat zástupce NNO v partnerských orgánech jako představitele expertního pohledu z jejich praxe. NNO jsou zakládány především díky hodnotovým vizím a specializují se na některou oblast života a společnosti, a tuto svou expertízu mají vnášet do procesu přípravy, čerpání, monitoringu a evaluace EU fondů.

RVNNO – RADA VLÁDY PRO NESTÁTNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE

RVNNO je stálým poradním, iniciativním a koordinačním orgánem vlády ČR v oblasti nestátních neziskových organizací.¹⁶

Vzhledem k absenci jednotného či dostatečně silného zastřešujícího subjektu neziskového sektoru, který by byl partnerem řídicích orgánů při ustavování monitorovacích výborů a pracovních platform a generoval nominanty zastupující neziskový sektor začala od roku 2022 tuto roli systematicky plnit RVNNO a její sekretariát ve spolupráci se stálým pracovním orgánem, kterým je Výbor pro EU (dále pouze „VEU“)¹⁷ **a občanskou částí RVNNO**. Řídicí orgány se také v případě obsazování monitorovacích výborů a pracovních platform fondů EU často obrací přímo na **sekretariát RVNNO (nově pod názvem Oddělení spolupráce s občanskou společností)** s žádostí o poskytnutí nominací za RVNNO z řad zástupců neziskového sektoru.

Zástupci RVNNO nemusí být – a ve většině případů nejsou – členy RVNNO, jsou to odborníci Radou (RVNNO) vybraní z návrhů organizací občanské společnosti.

Zástupci RVNNO se účastní pravidelných setkání, které organizuje Oddělení spolupráce s občanskou společností, které slouží jako sekretariát RVNNO, a proto tyto termíny jsou v materiálu používány zaměnitelně. (Není to již oddělení sekretariátu).

Setkání slouží ke sdílení informací a identifikaci případných překážek pro získání a čerpání

16 RVNNO byla zřízena usnesením vlády z 10. června 1992 č. 428 jako Rada pro nadace, usnesením vlády z 30. března 1998 č. 223 byla poté transformována na RVNNO.

RVNNO soustřeďuje, projednává a prostřednictvím svého předsedy předkládá vládě materiály, týkající se NNO a vztahující se k vytváření vhodného prostředí pro jejich existenci a činnost.

RVNNO má nejvýše 36 členů, kterými jsou předseda RVNNO, dva místopředsedové nebo místopředsedkyně a další členové. Předsedou je člen vlády, v jehož působnosti je agenda lidských práv, případně předseda vlády. Prvním místopředsedou je zmocněnec nebo zmocněnkyně vlády pro lidská práva. Dalšími členy jsou: a) zástupci či zástupkyně (dále jen „zástupce“) ústředních orgánů státní správy, konkrétně (dle potřeby):

a) náměstci či náměstkyně ministra či ministryně, vrchní ředitelé či ředitelky či ředitelé sekce či státní tajemníci a tajemnice ministerstva financí, kultury, obrany, práce a sociálních věcí, pro místní rozvoj, průmyslu a obchodu, školství, mládeže a tělovýchovy, vnitra, spravedlnosti, zahraničních věcí, zdravotnictví, zemědělství a životního prostředí, vedoucí Úřadu vlády ČR,

b) zástupce Národní sportovní agentury na úrovni místopředsedy,

c) zástupci občanské a odborné veřejnosti a akademické obce zabývající se problematikou neziskového sektoru, kteří svými znalostmi, zkušenostmi a morálními vlastnostmi mohou přispět k plnění úkolů RVNNO

d) zástupce Svazu měst a obcí ČR na úrovni starosty nebo místostarosty.

17 VEU dle Statutu VEU sleduje a analyzuje informace o postavení NNO v rámci EU a spolupracuje s ministerstvy a jinými správními úřady, odpovědnými za spravování finančních zdrojů EU v ČR, pokud se jejich využívání k NNO vztahuje viz https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/vybor-pro-eu/Statut-VEU-RVNNO_2024.pdf

prostředků pro žadatele z řad NNO a identifikaci dalších důležitých (průřezových) témat či k diskusi procesních záležitostí.

V případě, že jsou některá témata identifikována jako důležitá, jsou zařazena na jednání VEU a prostřednictvím vedení VEU na zasedání RVNNO.

Tento komunikační tok funguje také opačně. V případě, že RVNNO identifikuje nějaké téma jako důležité, instruuje prostřednictvím VEU nebo Oddělení spolupráce s občanskou společností RVNNO daného zástupce, aby o stanovisku RVNNO informoval na jednání příslušného tělesa.

V tématech, která nejsou pro RVNNO zásadní a odborně je nesleduje, RVNNO spoléhá na expertizu daného zástupce.

V mezidobí mezi jednotlivými setkáními zástupců RVNNO, mají zástupci RVNNO možnost se s jakýmkoliv podnětem obrátit na předsedkyni VEU nebo pracovníky Oddělení spolupráce s občanskou společností RVNNO.

ANALÝZA PŘEDCHOZÍ PRAXE (OBDOBÍ 2004 - DOSUD)¹⁸

Již před vstupem do Evropské unie (EU) probíhal přípravný proces, ve kterém organizace občanské společnosti získávaly povědomí o plánování a provádění politiky EU v jednotlivých členských státech, tedy i o přerozdělování společného rozpočtu EU. V ČR vznikla z potřeby neziskového sektoru **Oborová konference aktivit místních, regionálních a komunitních** (OKAMRK), která se snažila o plošné informování o procesu a principech. V období mezi setkáními této konference na národní úrovni existovala pracovní skupina „NNO a regionální rozvoj“, která se scházela právě na MMR cca jednou za 2 měsíce. Lze tedy říci, že v NNO byl od počátku deklarován zájem o partnerství se státní správou ve věcech EU fondů.

Samotný přístup k partnerství se ze strany státu částečně měnil dle toho, kdo byl zrovna ministrem, a podle toho státní správa zaujala více formální anebo více otevřený přístup. Ovšem díkce EU byla v tomto bodě poměrně jednoznačná – neziskový/občanský sektor musí být součástí procesu i existujících partnerských těles. Dělo se tak tedy v obdobích 2004–2006, 2007–2013 i 2014–2020. Některá níže uvedená doporučení již byla řídicím orgánům opakovaně formálně či méně formálně na jednáních doručována. Co se týče samotných řídicích orgánů, docházelo na některých pozicích k výměně zodpovědných úředníků, a tak se opakuje chybějící znalost neziskového sektoru.

Velmi důležitým a relevantním dokumentem je Evropský kodex chování pro partnerskou spolupráci (ECCP) zavedený nařízením v přenesené pravomoci (EU) č. 240/2014, který je detailněji popsán v Metodice jako samostatný bod 3. a tvoří obecný základ pro aplikaci partnerství a zapojování občanského sektoru do politik EU. Legislativní návaznost metodiky (viz obecné nařízení k ESIF pro programové období 2021–2027), a návaznost na národní strategické dokumenty jsou řešeny v jednotlivých kapitolách.

¹⁸ Srovnání uplatňování zásady partnerství veřejné správy a nestátních neziskových organizací při programování a implementaci strukturálních fondů v programovacím období 2007–2013 a evropských strukturálních a investičních fondů v programovacím období 2014–2020 s návrhy na opatření, Závěrečná zpráva, 12. listopadu 2014, Zadavatel: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Zpracovatel: IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s. viz [studie IREAS partnerství pro web.pdf](#)

V naší metodice se opíráme o hlavní **dvě evaluační zprávy**, zpracované z podnětu **MMR – z roku 2014**: „Srovnání uplatňování zásady partnerství veřejné správy a nestátních neziskových organizací při programování a implementaci strukturálních fondů v programovém období 2007–2013 a evropských strukturálních a investičních fondů v programovém období 2014–2020 s návrhy na opatření“ od IREAS o.p.s. a z roku 2024: „Evaluace principu partnerství ve fondech EU zpracovaná Evaluační jednotkou MMR-NOK“¹⁹. V závěrečné zprávě této evaluace se uvádí, že v návaznosti na nastavené požadavky a očekávání ECCP se ČR nedostatečně řeší princip partnerství a zapojování partnerů z řad občanského sektoru i v současném programovém období 2021–2027, a dokonce se v jistém smyslu opakují stejné chyby, které byly identifikované nevhodnou praxí aplikace partnerství v období 2007–2013.

SROVNÁNÍ VŠECH OBDOBÍ:

Pozitiva

Celkově je patrný pozitivní posun v naplňování základních prvků zásady partnerství pro programové období 2014–2020 oproti období 2007–2013. Tento trend lze vysledovat i dlouhodoběji, pokud zahrneme i období 2004–2006. Pozitivní posun je oceňován jak neziskovými organizacemi, tak zástupci řídicích orgánů.

Nárůst spolupráce v dlouhodobém horizontu je patrný zvláště na komunální a krajské úrovni a postupně se přesouvá i na celostátní úroveň. S ohledem na to, jak dlouho trval tento proces na místní a krajské úrovni, lze předpokládat obdobný jev také v případě spolupráce státní správy a NNO v období 2021–2027.

Zejména je pozitivně hodnocena iniciativnost zástupců NNO, jejich odbornost v tematickém zaměření a ve stávajícím programovém období i schopnost mobilizace neziskových organizací a schopnost nabídnout veřejnému sektoru široké spektrum odborníků.

Dále je v současném období 2021–2027 vidět pozitivní změna směrem k systémovému řešení partnerství státu a občanského sektoru, a to právě podporou prvních dvou projektů od vstupu do EU (2004) z Operačního programu Technická pomoc, které se podrobně zabývají standardizací Principu partnerství v České republice na půdoryse fondů EU, s důrazem na zapojení zástupců nevládních neziskových organizací.

KLÍČOVÉ PRVKY A PŘEKÁŽKY PARTNERSKÉ SPOLUPRÁCE

V této kapitole se opíráme o hlavní dva zdroje: Analýzu spolupráce státní správy se střešními organizacemi a sítěmi nestátních neziskových organizací²⁰ a Evaluaci principu partnerství

19 https://vlada.gov.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/studie_IREAS_partnerstvi_pro_web.pdf a [https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/narodni-organ-pro-koordinaci/evaluace/knihovna-evaluaci/vysledkova-tematicka-evaluace-dohody-o-partner-\(2\)](https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/narodni-organ-pro-koordinaci/evaluace/knihovna-evaluaci/vysledkova-tematicka-evaluace-dohody-o-partner-(2))

20 Analýza spolupráce státní správy se střešními organizacemi a sítěmi nestátních neziskových organizací, Výzkumná zpráva, doc. PhDr. Tereza Pospíšilová, PhD. (Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova), Mgr. et Mgr. Jiří Navrátil, Ph.D. (Fakulta sociálních studií, Masarykova Univerzita), 15. července 2022

ve fondech EU od NOK MMR.²¹

„Po formální stránce jsou MV i platformy relativně dobře ukotveny. Za klíčový prvek fungujícího partnerství v oblasti fondů EU považují partneři i ŘO otevřenou, věcnou a transparentní komunikaci. Vedle toho ještě důvěru, diskusi, informace/informovanost, rovný přístup a spolupráci“²². ŘO rovněž důležitost správné volby partnerů a jejich odbornost a reprezentativnost.

Překážkami partnerské spolupráce jsou dle partnerů nejasná pravidla a komplikovanost podkladů, nadměrná byrokracie, neprůhlednost/netransparentnost a nedostatečná komunikace, formalismus, direktivní/autoritativní přístup ze strany ŘO a jeho nízká flexibilita.

Opakovaně se objevuje téma rovnocennosti vztahů, a tedy nemožnost většinového zastoupení veřejné správy na platformách/MV. Vedle toho také rezonuje téma pokrytí nákladů spojených s účastí v procesu. V článku 8 obecného nařízení je mj. uvedeno: *V této souvislosti členské státy přidělí v relevantních případech odpovídající podíl zdrojů z fondů na budování správních kapacit sociálních partnerů a organizací občanské společnosti.*

ŘO na straně partnerů vnímají překážky typu nereprezentativnost a nekompetence, nedostatečná informovanost a nedostatečný mandát, neaktivita, případně prosazování partikulárních zájmů.

Velká část partnerů se shoduje na důležitosti vzájemné důvěry, vstřícnosti, respektu, nediskriminace a hledání shody či většinového kompromisu v procesu vzájemné spolupráce. Komunikace mezi ŘO a partnery by dle členů měla být pravidelná, dlouhodobá a jasná/srozumitelná s dostatečným prostorem na otevřenou/přímou, věcnou, racionální a konstruktivní diskusi. Rámec (pravidla) spolupráce – tj. role, kompetence a procesy musí být transparentní a jasné definované.

21 Evaluace principu partnerství ve fondech EU, MMR ČR, Evaluační jednotka NOK, únor 2024, viz [Evaluace-principu-partnerstvi-v-EU-fondech.pdf.aspx](#)

22 Analýza spolupráce státní správy se střešními organizacemi a sítěmi nestátních neziskových organizací, Výzkumná zpráva, doc. PhDr. Tereza Pospíšilová, PhD. (Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova), Mgr. et Mgr. Jiří Navrátil, Ph.D. (Fakulta sociálních studií, Masarykova Univerzita), 15. července 2022

Závěry

- ✓ **Informace a podklady mají být jasné a dávány k dispozici včas** – pro partnery je důležitým elementem mít možnost ideálně s dostatkem času uplatnit své připomínky.
- ✓ **Pro partnery** je důležité mít možnost dávat ŘO relevantní zpětnou vazbu, předkládat ŘO návrhy a připomínky. – viz str. 31 a dále
- ✓ Pro fungující partnerství je dále důležité, aby **členové** znali problematiku, **měli mandát a byli erudovaní/odborně připravení, reprezentativní** (pro dané téma a reprezentovat co nejvíc organizací/segmentu) a proaktivní.
- ✓ Na **ŘO** to zase klade nároky na **aktivní hledání a oslovování potenciálních členů s dostatečnou expertizou, snahu zapojit různé partnery**, aby byly pokryté všechny oblasti, **dostatečné předávání informací a kvalitní facilitaci** (různých zájmů na jednáních).
- ✓ Za klíčové je považováno, aby ŘO měl skutečně zájem v tom být partnerský, nejen formalisticky plnil předpisy.
- ✓ Někteří partneři akcentují důležitost toho, aby **všechny připomínky a podněty měly pro ŘO stejnou váhu**.
- ✓ V otevřených komentářích také rezonuje téma **pokrytí nákladů na účast a plnění povinností členů pracovních skupin a/či MV – někteří mají členství jako součástí své placené práce, jiní to vykonávají nad její rámec**.
- ✓ **Kriticky** je také vnímána nevhodná **proporcionality na pracovních skupinách i MV, kdy úředníci ministerstev mají většinu**.
- ✓ **V neposlední řadě je jako problém označováno, že materiály nejsou s některými partnery projednávány již ve stádiu ranné přípravy, ale až v téměř finální fázi**. Možnost opravdového zapojení partnerů do tvorby je proto velmi omezená.

10 BODŮ - SPECIFICKÁ TÉMATA

Na základě polostrukturovaných rozhovorů a analýzy podkladových materiálů jsme vybrali **10 hlavních okruhů**, které jsou základem pro partnerskou spolupráci a zároveň je jejich praxe prováděna různými řídicími orgány odlišně. Témata jsou seřazena dle logiky procesu, nikoliv dle pořadí důležitosti. V každém okruhu navrhujeme dva soubory opatření, a to **doporučené minimální standardy a další doporučení**, které by měly přispět k efektivnímu, srozmítelnému a konzistentnímu uplatňování procesů v rámci monitorovacích výborů a dalších partnerských tělesech.

Doporučené minimální standardy tvoří základní rámec, který by měl být v každém operačním programu formálně zakotven a dodržován bez ohledu na tematické zaměření programu či specifika jednotlivých výborů.

Na základě výše uvedeného výkladu a stanovených minimálních standardů lze navrhnout i několik rozšiřujících opatření.

Doporučení rozvíjejí základní rámec a kladou důraz na praktické provedení, jakož i na jednotný výklad napříč jednotlivými výbory a platformami.

A) PROCESNÍ PRAVIDLA/NOMINAČNÍ PROCES

1. NOMINACE, RENOMINACE A UKONČENÍ ČINNOSTI ČLENA/NÁHRADNÍKA

EU ÚROVEŇ

NAŘÍZENÍ KOMISE V PŘENESENÉ PRAVOMOCI (EU) č. 240/2014 ze dne 7. ledna 2014 o evropském kodexu chování pro partnerskou spolupráci v rámci evropských strukturálních a investičních fondů

HLAVNÍ ZÁSADY TÝKAJÍCÍ SE TRANSPARENTNÍCH POSTUPŮ PRO IDENTIFIKACI PŘÍSLUŠNÝCH PARTNERŮ

Článek 2

Reprezentativnost partnerů

Členské státy zajistí, aby partneři uvedení v čl. 5 odst. 1 nařízení (EU) č. 1303/2013 byli co nejreprezentativnější z hlediska příslušných zúčastněných stran a byli jmenováni jako řádně pověřeni zástupci, při zohlednění jejich pravomocí, schopnosti aktivně se zapojit a odpovídající úrovně reprezentativnosti.

1. Podle dohody o partnerství členské státy určí příslušné partnery přinejmenším z těchto oblastí:

zastoupení velkých, středních a malých podniků a mikropodniků, spolu se zástupci sociální ekonomiky;

c) **subjektů zastupujících občanskou společnost, jako jsou partneři v oblasti životního prostředí, nevládní organizace a subjekty zodpovědné za prosazování sociálního začlenění, rovnosti žen a mužů a nediskriminace, včetně:**

i) subjektů působících v oblastech souvisejících s plánovaným využitím fondů ESI a s uplatňováním horizontálních zásad uvedených v člancích 4 až 8 nařízení (EU) č. 1303/2013, a to na základě jejich reprezentativnosti a při zohlednění zeměpisného a tematického pokrytí, řídicích schopností, odborných znalostí a inovativních přístupů,

ii) jiných organizací nebo skupin, na které má provádění fondů ESI výrazný reálný nebo potenciální dopad, zejména pak skupin považovaných za ohrožené diskriminací a sociálním vyloučením.

ČESKÁ PRAXE

V České republice při nominaci zástupců NNO do MV a pracovních skupin existuje rozdílná praxe. Zatímco nominace zajišťovaná RVNNO je transparentní a systematizovaná, přímé nominace řídicími orgány (ŘO) často působí netransparentně a vedou k opakovanému zapojování stejných osob. Evaluace upozorňuje na potřebu sjednocení přístupů mezi RVNNO a jednotlivými ŘO a na neudržitelnost současného modelu nominací založeného na dobrovolnictví aktivních členů VEU RVNNO a omezených kapacitách zaměstnanců Úřadu vlády ČR (ÚV ČR).²³

Výběr zástupců občanského sektoru většina resortů neprovádí vyhlášením nominačního procesu, ale obrací se na sekretariát RVNNO, resp. Oddělení spolupráce s občanskou společností ÚV ČR (OOS RVNNO). Tenve spolupráci s VEU RVNNO proces organizuje, je to ovšem především z důvodu, že neexistuje samosprávná národní platforma neziskového sektoru, jako je v oblasti sociálních partnerů např. Hospodářská komora ČR, Svaz průmyslu a dopravy či Českomoravská konfederace odborových svazů nebo Česká konference rektorů.

Nakonec²⁴ určitou metodickou nekonzistentnost či neukotvenost ohledně nominačních postupů, lze pozorovat i u řídicích orgánů, které využily (alespoň částečně) v programovém období 2021-2027 transparentní proces otevřené výzvy administrovaný RVNNO (viz výše).

RVNNO před započítáním nominačních procesů pro období 2021-2027 nevěděla, který z ŘO bude chtít využít metodu otevřené výzvy administrované RVNNO, proto aktivně oslovila ŘO s touto nabídkou, což se setkalo s pozitivní odezvou u některých ŘO.

Příklady z praxe:

- ✓ Některé ŘO původně zmínily, že budou vycházet primárně z členství v Přípravném výboru OP;
- ✓ Další OP vymezil, že zástupcem NNO bude výslovně ANNO;
- ✓ Jiný OP nejprve jasně vymezil, že NNO budou zastoupené zástupcem ANNO, aby pak požádal o realizaci otevřené výzvy;
- ✓ ŘO nespecifikoval, koho osloví;
- ✓ ŘO uvedl, že osloví členy MV 2014-2020, s tím, že žádný nominační proces není v plánu. Posléze doplnil, že bude vycházet primárně z členství v Přípravném výboru;

²³ Metodická podpora zapojení partnerů nestátních neziskových organizací do implementace fondů EU, Průběžná evaluační zpráva, GATUM, Duben 2025

²⁴ Naplňování principu partnerství a zastoupení nestátních neziskových organizací v monitorovacích výborech a poradních orgánech fondů EU, Podkladová studie pro jednání Výboru pro EU Rady vlády pro nestátní neziskové organizace, Glopolis, červen 2022, Zpracoval: Jan Blažek

- ✓ Další OP nejprve uvedl, že členové MV budou členové Přípravné platformy (tedy ANNO) a odpověď ukončil tím, že „členem MV je nicméně RVNNO, resp. její nominant. Bylo by tedy vhodné dohodnout se v rámci ANNO a RVNNO na jednotném zástupci pro MV, do těchto záležitostí ŘO nezasahuje“.

Praxe sekretariátu RVNNO ukazuje, že způsob nominace partnerů závisí čistě na aktuálním obsazení ŘO pro dané programové období. Bez jasného metodického ukotvení není tedy jisté, že pro příští programové období ŘO budou postupovat při vyhlášení výzev k účasti OOS systematicky a transparentně. Lze tak pozorovat absenci koherentní metodiky, která by vedla k nominaci u všech operačních programů, resp. i v rámci různých fází jednoho operačního programu.

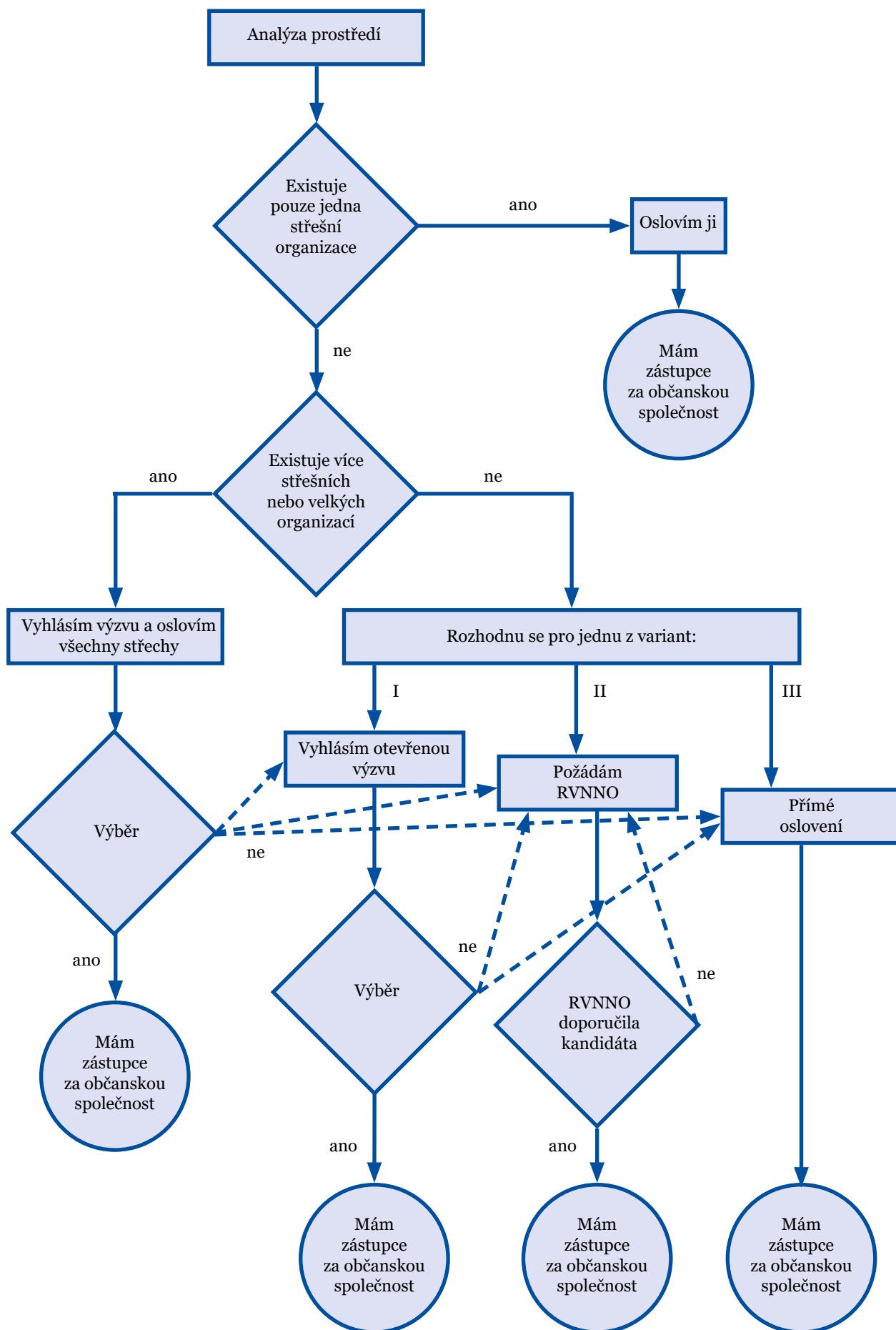
Shrnutí praxe:

- ✓ Nominace probíhají různě, návrhy se scházejí v rámci resortů, většinou přes známé asociace, i když aktivní NNO řídící orgány většinou neodmítají. ŘO nemají vždy detailní znalost občanského sektoru, kromě těch resortů, kde jsou funkční zastřešující NNO a pravidelný kontakt s nimi.
- ✓ V pokračujících partnerských platformách žádají ŘO přímo o nominaci do sektoru bývalé členy.
- ✓ Při přípravě období 2014-2020 byl zaznamenán již v některých resortech daleko větší zájem ze strany NNO.
- ✓ RVNNO je vítaným pomocníkem, vnímaným jako garant pro sektor NNO. ŘO preferují neprovádět nominační proces samy.
- ✓ V některých případech existuje resortní seznam partnerů a tam obesílají organizace ze své databáze.
- ✓ Nominační proces by ŘO nevedlo vyhlašovat vlastními silami, pokud by byla existující střecha NNO, na kterou by se mohli ŘO obrátit s žádostí o nominaci.
- ✓ Nominační procesy trvají dlouho, bylo by dobré vysílat pověřené zástupce k jednáním před dokončením nominačního procesu.
- ✓ Rady vlády občas vysílají úředníky a ne členy, přitom u členů je větší znalost problémů z praxe.
- ✓ V některých případech jsou díky neznalosti občanského sektoru zaměňovány nestátní neziskové organizace za příspěvkové organizace, cechy, komory, profesní organizace či sdružení podnikatelů a samospráv.

Výběr zástupců prostřednictvím RVNNO (výběr členů a jejich náhradníků) v monitorovacích výborech a pracovních platformách pro implementaci fondů EU probíhá s ohledem na transparentnost otevřenou výzvou v souladu s „Metodikou participace nestátních neziskových organizací v poradních a pracovních orgánech a při tvorbě dokumentů státní správy“²⁵. Ta by v případě převzetí nominačního procesu resorty měla být vodítko a „to-do-list“ - je třeba respektovat níže uvedená společná pravidla pro výběr zástupců za RVNNO, která RVNNO formálně schválila dne 15. května 2023.

Tuto praxi mohou převzít Řídící orgány v případě otevřeného procesu, či za předpokladu oslovení všech existujících zastřešujících NNO v oblasti jejich působnosti, případně jako dosud požádat o vyhlášení výzvy RVNNO.

²⁵ <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/pskmp/pracovni-skupina-pro-zpracovani-metodiky-pro-ucast-zastupcu-obcanske-spolecnosti-v-participativnich-procesech--187600/>

Tipy a praktické rady k realizaci nominačních a renominačních procesů

Zejména v případech, kdy se příslušný Řídící orgán rozhodne realizovat tzv. otevřenou výzvu, může napřímo oslovovat i více organizací. Je vhodné zvážit následující tipy a rady:

Předpoklady vhodného zástupce za obč. společnost, resp. kritéria pro výběr mezi více zájemci:

- ✓ znalost prostředí fondů EU;
- ✓ odborné zázemí ze strany nestátní neziskové organizace (NNO);
- ✓ předpoklady/kapacity k účasti v daném tělese - účast v pracovní době na jednání pracovních týmů (pokud víte, je vhodné i uvést předpokládanou časovou náročnost)
- ✓ předpoklady průběžně informovat jiné organizace obč. sektoru a další partnery o činnosti daného tělesa a schopnost získávat podněty z terénu.

NNO, která kandidáta nominuje by o sobě měla sdělit minimálně následující informace:

- ✓ Velikost organizace – zvláště u střešních organizací je důležité, kolik organizací zastupují/kolik mají členů)
- ✓ Relevance v dané oblasti – jakou expertízu organizace má, ve kterých oblastech/tématech je aktivní
- ✓ Spolupráce s širším občanským sektorem – jaké má organizace funkční komunikační vazby na další organizace obč. společnosti a je schopna šířit informace i sbírat podněty.

Splnění předpokladů a informace o NNO, která kandidáta doporučuje mohou být součástí kandidatury, která obsahuje:

- ✓ Přihlašovací formulář (včetně motivačního dopisu)
- ✓ Doporučení NNO (včetně krátké info o dané NNO)
- ✓ Profesní životopis

Pro samotný výběr/volbu zástupce či zástupců na neziskový sektor je možné využít některou z následujících metod:

- ✓ Společnou dohodou všech kandidátů – v rámci společného facilitovaného jednání se kandidáti mezi sebou dohodnou a společně ustaví zástupce
- ✓ Výběr nového zástupce stávajícími zástupci NNO v daném orgánu
- ✓ Výběr nového zástupce stávajícími zástupci NNO v některém z nadřízených orgánů (případně lze o volbu požádat RVNNO)
- ✓ Výběr nového zástupce všemi členy daného orgánu
- ✓ Na základě interního rozhodnutí zřizovatele
- ✓ Losem

Pozn. oslovení prostřednictvím otevřené výzvy je možné kombinovat i s jinými variantami (např. jím lze doplnit přímé oslovení několika střešních organizací, (viz příloha č. 7)

NÁVRH – DOPORUČENÉ MINIMÁLNÍ STANDARDY

- ✓ Nominační proces musí jasně definovat výzvu, proces výběru, podmínky pro kandidáta.
- ✓ Při výzvě k nominaci jsou jasně definovány požadavky na zástupce, ale také podmínky pro výkon jeho činnosti.
- ✓ V případě neexistence zastřešující či významné organizace v dané oblasti je možné požádat o součinnost Radu vlády pro nestátní neziskové organizace a využít její kompetence a procesu.
- ✓ Při ukončení činnosti nebo rezignaci člena tento informuje neprodleně řídicí orgán. Následně ŘO vyzve vysílající subjekt NNO k renominaci člena. Pokud tento nereaguje, vyhlásí ŘO nový nominační proces.

NÁVRH – DALŠÍ DOPORUČENÍ

- ✓ Informace o možnosti nominovat je šířena prostřednictvím všech možných dostupných komunikačních kanálů, zejména kromě webu příslušného ŘO pak webové stránky www.dotaceeu.cz; a dále stránky Úřadu Vlády / RVNNO s vysvětlením a výzvou k nominaci. Dále pak mohou být taktéž šířeny na stránkách relevantních NNO a střech. Je třeba klást důraz i na přenos informace do regionů.
- ✓ Pro oslovení široké občanské společnosti doporučujeme vytvoření “Databáze” relevantních NNO včetně střech, které odpovídají vzhledem k tematickému nastavení programu, implementační roli a horizontálním principům. Databáze by mohla být vytvořena na otevřenou výzvu ŘO. Komunikace ohledně výběru vhodného kandidáta by tak probíhala primárně mezi ŘO a zástupci NNO.
- ✓ Odmítnutí nominovaného zástupce občanské společnosti ze strany ŘO je možné pouze ze závažných důvodů a musí být projednáno s navrhující zastřešující NNO.
- ✓ OOS RVNNO bude provádět pro zájemce školení o procesu, jak oslovovat občanský/neziskový sektor.

2. JMENOVÁNÍ A VÝKON ČINNOSTI ČLENŮ PŘI PRÁCI V ORGÁNU

EU ÚROVEŇ

NAŘÍZENÍ KOMISE V PŘENESENÉ PRAVOMOCI (EU) č. 240/2014 ze dne 7. ledna 2014 o evropském kodexu chování pro partnerskou spolupráci v rámci evropských strukturálních a investičních fondů

Článek 2

Reprezentativnost partnerů

Členské státy zajistí, aby partneři uvedení v čl. 5 odst. 1 nařízení (EU) č. 1303/2013 byli co

nejreprezentativnější z hlediska příslušných zúčastněných stran a byli jmenováni jako řádně pověřeni zástupci, při zohlednění jejich pravomocí, schopnosti aktivně se zapojit a odpovídající úrovně reprezentativnosti.

ČESKÁ PRAXE

Zástupci neziskového/občanského sektoru často nemají stejné možnosti zapojení jako zástupci veřejné správy, a to jak v přístupu k tvorbě dokumentů, tak v připomínkovacím procesu. Přetrvávají nejasnosti ohledně mlčenlivosti, rovnosti zastoupení a skutečného vlivu partnerů z řad NNO. Významná část partnerů má pocit, že jejich připomínky nejsou brány vážně nebo nemají dostatečný prostor k jejich prosazení. Zkušenosti a znalosti expertů z NNO působících regionálně nejsou dostatečně využívány.

Shrnutí praxe:

- ✓ Proces jmenování prochází fázemi schválení a vydání dekretu o jmenování, který ve většině řídicích orgánů obdrží členové i náhradníci v MV. Dekret není běžně vydáván v dalších partnerských platformách a v odborných skupinách, nicméně v některých případech tematické pracovní skupiny mají jednací řád a dekret o jmenování. Dekret o jmenování bývá podepsán daným ministrem, náměstkem/kyní ministra či případně předsedou MV, vrchním ředitelem/ředitelkou sekce.
- ✓ Na zasedání MV jsou zváni vždy členové s právem hlasovacím a dále velmi různě, podle velikosti MV či partnerského tělesa, další zástupci.
- ✓ V některých MV pověřen členem může být kdokoliv, s právem hlasovacím, aniž by byl evidován v systému a může být delegován náhradník náhradníka (i bez dekretu). V jiných MV musí člen zmocnit náhradníka, a písemně oznámit svou nepřítomnost, aby byl přizván náhradník (pochopitelně s právem hlasovacím). Někde může být náhradník přítomen pouze na odůvodněném jednání. Rozdílná praxe je v účasti pozorovatelů bez hlasovacího práva, hostů, podle kapacity daného orgánu a možnosti prostor. Největší orgány se blíží 100 osobám, nejmenší 15 zúčastněných.
- ✓ Jmenování zástupci RVNNO (ve smyslu člen i náhradník) jsou vybírání, jak již bylo uvedeno výše, na základě otevřené výzvy. Nejedná se tak vždy o aktuální členy RVNNO či VEU, ani o pracovníky Oddělení RVNNO, ale o zástupce neziskového sektoru, kteří jsou zpravidla experti na dané téma a kteří byli vybráni nominačním procesem občanskými členy RVNNO a jejího pracovního orgánu (VEU).
- ✓ Ve výjimečných případech např. při nedostatku vhodných kandidátů je náhradníkem určen pracovník Oddělení sekretariátu RVNNO či je funkce náhradníka neobsazena.
- ✓ Zástupci RVNNO jsou vnímáni a měli by se tak také identifikovat jako zástupci širšího neziskového sektoru, a nikoliv výhradně jako zástupci své organizace či pouze jako zástupci zastřešující NNO nebo sítě NNO, která je doporučila. Nicméně vztah/podpora zastřešující NNO nebo sítě NNO je vnímána jako předpoklad pro sdílení informací širšímu okruhu stakeholderů a jedním ze způsobů získávání zpětné vazby pro další jednání příslušného tělesa.
- ✓ Materiály k jednání daného tělesa jsou zasílány jak členovi, tak náhradníkovi.
- ✓ Primárně se jednání účastní člen. Ten si se svým náhradníkem nastaví systém zastupitelnosti (v případě, že se člen nemůže zúčastnit jednání daného tělesa, včas o tom informuje svého náhradníka a jednání se účastní náhradník).

- ✓ Náhradník se k účasti na jednání nahlásí řídicímu orgánu až po domluvě se členem.
- ✓ Člen se svým náhradníkem pravidelně komunikuje a v případě potřeby s ním agendu konzultuje. Zástupci RVNNO informují o své činnosti v daném tělese Oddělení spolupráce s občanskou společností, VEU a RVNNO, a to různými způsoby (společná setkávání, dotazník, sdílený disk apod.).

NÁVRH – DOPORUČENÉ MINIMÁLNÍ STANDARDY

- ✓ Jmenovaný zástupce NNO/OOS má ve svém jmenování jasně uveden sektor, který zastupuje, a subjekt, který ho vyslal. Ten musí splňovat požadavky definice NNO/OOS.
- ✓ Zástupce NNO/OOS má možnost obrátit se na ŘO s dotazem či podnětem či si vyžádat konzultaci i mimo zasedání partnerského tělesa.
- ✓ Náhradník řádného člena zastupuje automaticky při jeho nepřítomnosti (i bez zmocnění).
- ✓ V případě nemožné účasti člena i náhradníka je může zastoupit jimi pověřená osoba s právem hlasovacím.

NÁVRH – DALŠÍ DOPORUČENÍ

- ✓ ŘO připraví “zaškolovací modul” informací, pro každého nového člena MV, který obdrží při nominaci, ve spolupráci s MMR ČR.
- ✓ Na jednání partnerského tělesa je umožněna účast člena i náhradníkovi, hlasovací právo má ovšem jenom člen.
- ✓ Člen partnerského orgánu/platformy/ za určitou organizaci nemůže být v tomtéž partnerském orgánu náhradníkem za jinou organizaci.
- ✓ Na základě realizovaného šetření a externí evaluace doporučujeme:²⁶
 - ✓ posílit dialog s aktéry z občanského sektoru působících na lokální úrovni
 - ✓ zlepšit dostupnost participačních procesů, například pořádáním vybraných zasedání mimo hlavní město
 - ✓ využívat pravidelněji hybridní formát
 - ✓ posílit roli technické pomoci v budování odborných kapacit střešních organizací a malých NNO.

B. PRÁVA A POVINNOSTI ČLENŮ PŘI PRÁCI V ORGÁNU

3. ETICKÝ KODEX

EU ÚROVEŇ

NAŘÍZENÍ KOMISE V PŘENESENÉ PRAVOMOCI (EU) č. 240/2014 ze dne 7. ledna 2014 o evropském kodexu chování pro partnerskou spolupráci v rámci evropských strukturálních a investičních fondů

²⁶ Metodická podpora zapojení partnerů nestátních neziskových organizací do implementace fondů EU, Průběžná evaluační zpráva, GATUM, Duben 2025

Článek 12

Povinnosti týkající se ochrany údajů, důvěrnosti údajů a střetu zájmů

Členské státy zajistí, aby si partneři, kteří se podíleli na přípravě výzev k předkládání návrhů a zpráv o pokroku či na monitorování a hodnocení programů, byli vědomi svých povinností týkajících se ochrany údajů, důvěrnosti údajů a střetu zájmů.

Článek 13

Zapojení příslušných partnerů do přípravy výzev k předkládání návrhů

Řídící orgány přijmou vhodná opatření, aby se zamezilo možnému střetu zájmů, pokud jsou do přípravy výzev k předkládání návrhů nebo jejich posuzování zapojeni příslušní partneři.

ČESKÁ PRAXE

Dlouhodobě chybí hlubší dialog mezi veřejnou správou a neziskovým/občanským sektorem. Na obou stranách přetrvává určitá míra nedůvěry a zkresleného vnímání rolí. Včetně nesouladu v pojetí pojmu „nezisková organizace“, který je často mylně vztahován i na instituce zastupující nepřímo spíše veřejný sektor (např. organizace zřízené státem či krajem/obcemi), a tak zkresluje skutečné zastoupení NNO v platformách.

Etický kodex je převzatý z MMR-NOK, a byl přijat ve všech MV (viz Přílohy). S postupem je seznámen i zástupce za Evropskou komisi v daném partnerském orgánu. Většina institucí uvádí, že nikdy problém neměly, považují ho spíše za potřebnou formalitu. Etické kodexy bývají k dispozici na webu jednotlivých řídicích orgánů.

NÁVRH – DOPORUČENÉ MINIMÁLNÍ STANDARDY

- ✓ Etický kodex musí být ve všech bodech řádně vysvětlen na začátku procesu každému novému členovi partnerského tělesa, aby nedocházelo k jeho různým výkladům.
- ✓ Každý člen výboru či jiné partnerské platformy absolvuje při nástupu krátké úvodní školení, které bude zahrnovat seznámení s pravidly mlčenlivosti, právem na konzultaci či odpovědností při komunikaci navenek.

NÁVRH – DALŠÍ DOPORUČENÍ

- ✓ Etický kodex musí být předložen k diskusi na příslušném tělese před jeho schválením a závaznou formulací v Jednotném národním rámci pravidel pro implementaci fondů EU.²⁷ Součástí školení by měly být i praktické modelové situace, které mohou v činnosti nastat.

4. MLČENLIVOST

EU ÚROVEŇ

Povinnost zachovávat mlčenlivost představuje jeden ze základních etických pilířů při správě veřejných prostředků a řízení operačních programů financovaných z fondů EU.

Na úrovni Evropské unie je zásada mlčenlivosti explicitně zakotvena zejména v nařízení Komise (EU) č. 240/2014, známém jako tzv. Evropský kodex chování pro partnerskou spoluprá-

²⁷ pro období 2021-2027 vydal MMR NOK závazný vzor, pro období 2028+ jsou podklady připravovány v PS Metodika – pro ŘO a ev. připomínky předkládány v oponentní skupině OSA JNR, kde mají NNO zástupce pouze ve formě úředníka OOS RVNNO

ci v rámci evropských strukturálních a investičních fondů. Tento dokument výslovně ukládá členským státům povinnost zajistit, aby partneři, zapojení do přípravy výzev k předkládání návrhů a zpráv o pokroku či do monitorování a hodnocení programů, byli náležitě obeznámeni se svými povinnostmi týkajícími se ochrany a důvěrnosti údajů.

ČESKÁ PRAXE

Na národní úrovni se princip mlčenlivosti promítá do metodických dokumentů Národního orgánu pro koordinaci (NOK). V programovém období 2021–2027 NOK stanovil jednotné požadavky na chování členů monitorovacích výborů, hodnotitelů a dalších aktérů implementace. Klíčovým dokumentem je v tomto směru Metodický pokyn Společné procesy implementace fondů EU, konkrétně jeho příloha č. 6 – Vzorový statut a jednací řád monitorovacího výboru.

Tento princip není pouze doporučením či neformálním očekáváním, ale vychází primárně z unijní legislativy a je závazně promítnut i do českého metodického rámce a vnitřních předpisů řídicích orgánů jednotlivých operačních programů. Ačkoli existují mírné rozdíly ve formulacích napříč jednotlivými dokumenty operačních programů, obsahové pojetí mlčenlivosti je v České republice vcelku jednotné.

Otázka mlčenlivosti je zde řešena v rámci Etického kodexu monitorovacího výboru, který je nedílnou součástí a přílohou zmíněného vzorového statutu.

Z pohledu konkrétní implementace na úrovni jednotlivých operačních programů lze konstatovat, že pojetí mlčenlivosti je napříč programy konzistentní a veškeré operační programy využívají identický nebo velmi podobný výklad mlčenlivosti. Ve všech případech je otázka mlčenlivosti zakotvena v rámci Etického kodexu, který tvoří přílohu č. 1 Statutu Monitorovacího výboru příslušného operačního programu a odkazuje se na zmíněné evropské nařízení č. 240/2014. Samotná definice mlčenlivosti se mezi jednotlivými programy zásadně neliší a odpovídá formulaci uvedené v metodických dokumentech NOK. Mlčenlivost řídicí orgány vykládají různě (viz Přílohy), v rámci mlčenlivosti dochází většinou k ústnímu vysvětlení, že konzultace být mohou. Očekává se, že člen bude konzultovat svůj sektor, ale při tom že nesmí překročit rámec (ideálně určený v případě NNO vysílatelem, tedy RVNNO a VEU).

Z výše uvedeného vyplývá, že operační programy přistupují k výkladu mlčenlivosti ve svých dokumentech koordinovaně a jednotně, přičemž implementují právní rámec stanovený EU i národními metodikami. Po formální stránce tak nejsou evidovány významné odchylky v přístupu mezi jednotlivými operačními programy. Při jejím praktickém uplatňování se však objevují rozdíly a řídicí orgány tuto povinnost uplatňují rozdílně.

Povinnost mlčenlivosti, jak byla popsána ve výkladové části, je právně ukotvena a jednotně uplatňována napříč všemi operačními programy. Jako první krok navrhujeme přijetí definice mlčenlivosti, která může být aplikována napříč všemi operačními programy a partnerskými platformami.

V souladu s materiály MMR NOK pro účely Metodiky chápeme mlčenlivost následovně: *„Člen partnerského tělesa (např. monitorovacího výboru, pracovní platformy či tematické skupiny) zachovává mlčenlivost o všech informacích, o kterých se v souvislosti s členstvím v těchto tělesech dozví, a to jak vůči veřejnosti, tak vůči jiným subjektům mimo rámec daného tělesa. Tyto informace nesmí být zveřejňovány mimo řádné jednání daného tělesa, vyjma informací a dokumentů, které je v souladu s právními předpisy o svobodném přístupu k informacím povinen veřejnosti poskytnout, a které mohou být mimo řádné jednání daného tělesa zveřej-*

ňovány komukoli. Předseda partnerského tělesa může výčet těchto dokumentů členům před jednáním či na jednání upřesnit. Mlčenlivost trvá i po ukončení členství v daném tělese.“

Tato definice vychází z metodických dokumentů NOK, jehož pojetí bylo převzato prakticky všemi operačními programy. Přestože je tato definice formálně jednotná, v aplikační praxi se mohou vyskytovat rozdíly v jejím výkladu. S ohledem na to je žádoucí, aby minimální standard stanovil základní pravidla jednotně, ale zároveň umožňoval přiměřenou flexibilitu a přizpůsobení konkrétní situaci.

Zveřejňování informací vs. neveřejnost jednání partnerských orgánů je v reálném střetu. Zástupce NNO/OOS zachovává mlčenlivost a postupuje dle instrukcí řídicího orgánu. Zároveň, aby jeho výstupy měly větší expertizu a nebyly pouze názorem příslušného člena partnerského orgánu, sdílí informace s VEU, RVNNO, Oddělením sekretariátu RVNNO, případně zastřešující NNO nebo sítí NNO/OOS, jíž je zástupcem. Informace dílčí, a nikoliv plné znění vyhlášených výzev před jejich vyhlášením. Svoji činnost může zástupce NNO sdílet i se střešními organizacemi, za které je nominován.

Způsob předávání informací zastřešujícím organizacím a sítím si určuje každá zastřešující organizace samostatně. Přestože jsou závěry zástupce za NNO/OOS v souladu se stanovisky zastřešující organizace, v platformách vystupuje pouze jako zástupce NNO/OOS. Zástupce NNO/OOS by měl také informovat o své činnosti širší neziskový sektor a případně odbornou veřejnost (to se zatím moc neděje a zlepšení je obsahem souběžného projektu OP TP organizace Glopolis). Na webových stránkách RVNNO²⁸ je uvedena výzva směřující na širokou veřejnost s možností oslovení zástupců NNO/OOS s podněty týkající se realizace konkrétních výzev a kontaktní e-maily jednotlivých zástupců NNO/OOS.

NÁVRH – DOPORUČENÉ MINIMÁLNÍ STANDARDY

- ✓ Povinnost mlčenlivosti musí být právně i procesně ukotvena. Každý člen partnerského tělesa musí být se zásadou mlčenlivosti jednoznačně seznámen a formálně se k jejímu dodržování zavázat, ať už podpisem etického kodexu či čestného prohlášení. Tento úkon by měl být nejen administrativní, ale také doprovázen výkladem obsahu mlčenlivosti, který by měl být členům srozumitelně vysvětlen při nástupu do funkce, ideálně na úvodním zasedání daného orgánu. Tím bude jasné, jaká míra sdílení, jakých informací, jakým způsobem je přípustná a jaká ne.
- ✓ Z pohledu minimálních požadavků je rovněž nutné, aby byly důsledně rozlišovány dokumenty veřejné a neveřejné. Zatímco veřejné dokumenty lze volně sdílet, u neveřejných je potřeba uplatňovat zásadu mlčenlivosti. K zajištění této ochrany je nezbytné, aby byly neveřejné dokumenty jednoznačně označovány jako „interní“, „neveřejné“ či obdobně. Řídicí orgán by měl soustavně zajišťovat, že takové označení bude součástí distribuovaných podkladů a že členové budou na důvěrný charakter podkladů výslovně upozorněni.
- ✓ Pro praktickou aplikaci mlčenlivosti je dále vhodné rozlišovat tři základní kategorie informací:
- ✓ Veřejné informace – dokumenty nebo výstupy, které byly oficiálně schváleny a zveřejněny. Tyto informace je možné bez omezení sdílet.

28 https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/platformy_pro_implementaci_fondu_eu/zastoupeni-rady-vlady-pro-ne-statni-neziskove-organizace-v-platformach-pro-implementaci-fondu-eu-203568/

- ✓ Neveřejné, ale sdělitelné informace – informace, které sice nebyly oficiálně zveřejněny, ale jejich věcný obsah lze za určitých podmínek konzultovat s dalšími odborníky. Sdělení je přípustné při dodržení podmínek mlčenlivosti. V těchto případech nese odpovědnost za konzultaci člen výboru.
- ✓ Citlivé, interní informace – informace a dokumenty, které jsou výslovně označeny jako „interní“, „neveřejné“ apod. Tyto informace nelze sdílet ani konzultovat mimo výbor.
- ✓ Zástupce NNO/OOS je oprávněn konzultovat svá stanoviska v rámci neziskového/občanského sektoru a získávat zpětnou vazbu, pokud tím nejsou zveřejněny interní informace, které by mohly vést ke zvýhodnění nějakého subjektu. V takovém případě je nezbytné, aby osoba, se kterou konzultace probíhá, byla výslovně upozorněna na důvěrný charakter sdíleného dokumentu. Konzultace mohou probíhat za předpokladu, že tímto nejsou šířena úplná znění dokumentů, návrhů výzev či jiných neveřejných údajů. Člen výboru za takovou konzultaci nese odpovědnost a v případě pochybností se může obrátit na řídicí orgán pro potvrzení postupu.
- ✓ Existuje základní mechanismus pro řešení podezření na porušení mlčenlivosti. Ačkoli každý řídicí orgán může stanovit podrobnosti individuálně, minimem by mělo být, že v případě závažného porušení mlčenlivosti má výbor možnost rozhodnout o vyloučení člena z další účasti na jednání či navrhnout odvolání z výboru.

NÁVRH – DALŠÍ DOPORUČENÍ

- ✓ Podrobit rámec mlčenlivosti rozboru před dalším programovým obdobím a co nejvíce se vyvarovat zahrnování oblastí, které podléhají mlčenlivosti. Z hlediska principu správy veřejných prostředků je aplikace mlčenlivosti „en bloc“ spíše problematická.
- ✓ Při uplatňování zásady mlčenlivosti je nezbytné zohlednit také příslušné právní předpisy, zejména zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, a zákon č. 168/2025 Sb., o regulaci lobbování. Informace, které podléhají povinnému zveřejnění podle zákona o svobodném přístupu k informacím, nelze považovat za důvěrné. Zároveň je nezbytné, aby byl výkon mlčenlivosti v souladu s pravidly transparentnosti a evidence kontaktů stanovenými zákonem o regulaci lobbování, pokud se na členy partnerských těles vztahuje role lobbovaných osob.

Na základě výše uvedeného výkladu a stanovených minimálních standardů lze navrhnout i několik rozšiřujících opatření. Doporučení rozvíjejí základní rámec a kladou důraz na praktické provedení, jakož i na jednotný výklad napříč jednotlivými výbory a platformami.

Prvním doporučením je specifikace toho, co se přesně rozumí pod pojmem „citlivá informace“. Ačkoliv je definice mlčenlivosti obsažena v etickém kodexu, její obsah bývá členy často vnímán vágně.

Doporučujeme zavést následující vymezení citlivých informací –

Za citlivé informace lze považovat zejména:

- ✓ konečné znění výzev před jejich oficiálním zveřejněním,
- ✓ interní pracovní dokumenty obsahující stanoviska řídicích orgánů nebo členů výboru,
- ✓ informace o hodnocení a výsledcích výzev, které nebyly oficiálně schváleny,
- ✓ osobní nebo jinak chráněné údaje žadatelů a
- ✓ veškeré dokumenty výslovně označené jako „interní“ či „neveřejné“.

Dále doporučujeme, aby každý řídicí orgán zavedl interní pokyn upravující kontrolované konzultace. Ten umožní členům výboru konzultovat věcná témata s experty ze své organizace nebo tematické sítě za předpokladu, že nebude docházet k distribuci úplných podkladů a že externí konzultanti budou zavázáni k zachování důvěrnosti informací. K tomuto účelu může sloužit např. dohoda o mlčenlivosti pro externí experty zapojené do takové konzultace. Tímto způsobem lze propojit potřebu expertní zpětné vazby s ochranou citlivých informací a důvěryhodnosti rozhodovacích procesů.

Pro ilustraci doporučeného přístupu dále uvádíme dvě modelové situace, jak může být zásada mlčenlivosti aplikována v praxi:

- ✓ **Situace 1 – Konzultace výzvy s odborníky:** Člen výboru obdrží pracovní návrh výzvy a rád by požádal experta na dané téma o odborný názor na specifickou část, např. strukturu způsobilých aktivit. V tomto případě může člen sdílet celý dokument, pokud to považuje za nezbytné pro kvalifikovanou konzultaci. Zásadní však je, aby osoba, s níž člen konzultuje, byla jednoznačně upozorněna na důvěrný charakter sdíleného materiálu. Člen výboru nese za takovou konzultaci odpovědnost a měl by být schopen na vyžádání doložit, že informoval konzultanta o povinnosti zachovat mlčenlivost. Pokud má pochybnosti, obrátí se na řídicí orgán.
- ✓ **Situace 2 – Publikace odborného názoru:** Člen výboru má zájem veřejnosti prezentovat odborný názor k tématům, která jsou předmětem diskuze ve výboru. Takové vyjádření je přípustné, pokud vychází z informací obsažených ve veřejně dostupných dokumentech. Pokud se člen odkazuje i na informace z interních podkladů, může tak učinit za předpokladu, že z vyjádření nebudou odvoditelné informace interního charakteru. Sdílený názor tudíž musí být formulován s ohledem na internost či externost zdrojových informací. Doporučuje se také uvést, že názor je jeho osobní a nemusí tak odrážet názor celého výboru.

5. STŘET ZÁJMŮ – HLASOVÁNÍ, PŘEDKLÁDÁNÍ PROJEKTŮ EU ÚROVEŇ

Střet zájmů představuje jedno z klíčových etických rizik v oblasti řízení veřejných prostředků. Jeho jednoznačné vymezení a zavedení odpovídacích preventivních a řešících mechanismů je nezbytným předpokladem pro zachování důvěryhodnosti a transparentnosti při implementaci fondů EU. Právní rámec Evropské unie i národní metodiky tak ukládají řídicím orgánům i jednotlivcům odpovědnost za jeho předcházení, oznámení a řešení.

Na úrovni Evropské unie je pojem střetu zájmů zakotven především v nařízení Komise (EU) č. 240/2014, tedy v Evropském kodexu chování pro partnerskou spolupráci v rámci ESIF. Kodex ve svém čl. 11 stanovuje, že monitorovací výbory jsou při formulaci jednacího řádu povinny zohlednit ustanovení týkající se střetu zájmů ve vztahu k partnerům zapojeným do monitorování, hodnocení a výzev k předkládání návrhů. Čl. 12 dále ukládá členským státům povinnost zajistit, aby si zapojení partneři byli vědomi svých závazků týkajících se střetu zájmů a v čl. 13 je poté výslovně řešena odpovědnost řídicích orgánů. Ti musí přijmout vhodná opatření k zamezení případnému střetu zájmů v situacích, kdy jsou do přípravy výzev k předkládání návrhů nebo jejich posuzování zapojeni příslušní partneři.

Dalším zásadním předpisem je nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 o společných ustanoveních pro evropské fondy, tzv. Obecné nařízení. Toto nařízení v čl. 38 opětovně

potvrzuje požadavek, že každý monitorovací výbor musí přijmout svůj jednací řád, který bude obsahovat ustanovení o předcházení střetu zájmů a uplatňování zásady transparentnosti.

ČESKÁ PRAXE

Na úrovni České republiky je pojetí a řešení střetu zájmů ukotveno v metodickém rámci Národního orgánu pro koordinaci (NOK). Definici střetu zájmů najdeme opětovně v příloze č. 6 (Vzorový statut a jednací řád monitorovacího výboru) Metodického pokynu Společné procesy implementace fondů EU. Vzorový Jednací řád a Etický kodex monitorovacího výboru definují střet zájmů jako „střet mezi zájmem MV, který je ze svého postavení člen MV či jeho zástupce (nominovaný či písemně pověřený k zastoupení) povinen hájit, a osobním zájmem příslušného člena MV, kdy by jej jeho osobní zájem mohl nepříjemně ovlivnit při výkonu jeho úkolů a povinností, vč. hlasování na MV“. Osobním zájmem se přitom rozumí jakákoli výhoda spočívající v získání majetkového nebo jiného prospěchu, či poškozování třetích osob, kterou by dotčený mohl získat ve svůj prospěch. Součástí metodiky NOK je rovněž postup pro řešení střetu zájmů: člen má povinnost střet zájmů oznámit, načež monitorovací výbor následně hlasuje o vyloučení člena z jednání nebo rozhodování v konkrétní záležitosti.

Rozbor dokumentů jednotlivých operačních programů ukazuje, že všechny řídicí orgány v České republice používají shodnou definici střetu zájmů a identické mechanismy jeho řešení. Formulace jsou jen mírně upravovány stylisticky (např. doplněním názvu konkrétního výboru), ale obsahově zůstávají beze změny. Stejně tak jsou ve všech případech dokumenty OP strukturovány obdobně: definice střetu zájmů je součástí Jednacího řádu Monitorovacího výboru a Etického kodexu (Příloha č. 1 Statutu MV), přičemž se odkazují na konkrétní unijní nařízení (č. 240/2014 a č. 2021/1060), z nichž vycházejí.

Pro zajištění transparentnosti se předpokládá, že vysílající organizace odpovídá za výběr vhodného zástupce a zajistí, aby byl seznámen s pravidly týkajícími se střetu zájmů. Samotná odpovědnost za oznámení a řešení střetu zájmů však zůstává na samotném členovi. V případě zjištění možného střetu zájmů by měla organizace poskytnout součinnost řídicímu orgánu při jeho řešení, např. návrhem na změnu zástupce nebo jeho odstoupením z projednávání dané záležitosti. Pokud má člen současně vazbu na soukromý subjekt (např. jako poradce, spolupracovník nebo společník), je třeba tuto skutečnost vyhodnotit jako potenciální střet zájmů, zejména pokud se rozhoduje o podpoře projektů v příslušné oblasti.

Závěrem lze konstatovat, že po formální stránce je střet zájmů napříč českými operačními programy definován jednotně, přičemž všechny využívají téměř totožnou formulaci vycházející z evropského právního rámce a metodických dokumentů připravených NOK. V praktické rovině však jednotlivé řídicí orgány k této problematice přistupují rozdílně co se týče nastavení postupů pro identifikaci a řešení střetu zájmů či rozsahu preventivních opatření a jejich uplatňování.

Střet zájmů v rámci jednotlivých partnerských orgánů (viz Přílohy) a hlavně při hlasování řídicí orgány identifikují, zeptají se, zda ho daný zástupce pociťuje. Ojedinele dochází k oznámení střetu zájmů, někdy se členové zdržují hlasování viz Etický kodex – většinou ne v MV, ale v hodnoticích komisích²⁹. Možné řešení popisu střetu zájmů je uveden v přílohách – detailní ošetření střetu zájmů v prostředí Místních akčních skupin (MAS).

²⁹ Analýza provádění praxe v operačních programech EU fondů a Národního programu obnovy a návrhy doporučení, Gatum, srpen 2025

NÁVRH – DOPORUČENÉ MINIMÁLNÍ STANDARDY

- ✓ Sjednocené vymezení pojmu střet zájmů: „Střet zájmů je střet mezi zájmem partnerského tělesa (např. monitorovacího výboru, pracovní skupiny či platformy), který je člen či jeho zástupce z titulu své role povinen hájit, a zájmem tohoto člena, jenž by mohl nepříjemně ovlivnit výkon jeho úkolů a povinností (včetně hlasování). Takovým zájmem může být zejména osobní, profesní, organizační, politický či jiný obdobný zájem“.
- ✓ Vysvětlení střetu zájmů v rámci Etického kodexu (a případně podrobněji rozpracované), aby bylo jasné, jak se má chovat člen a náhradník při jednání partnerského tělesa v případě různých situací (např. v roli předkladatele projektu).
- ✓ Střet zájmů a mantinely pro zúčastněné je jasné vysvětlen v kritických situacích (např. formulace podmínek jednotlivých výzev). Bude dodržen jednotný postup pro identifikaci a řešení střetu zájmů. Pokud člen zjistí, že by se mohl nacházet ve střetu zájmů ve vztahu k projednávané záležitosti, má povinnost tuto skutečnost neprodleně oznámit předsedovi daného orgánu či přímo do pléna. Následně je ohlášený střet zájmů řešen tak, že daný člen nebude účasten dalšího projednávání a rozhodování v příslušném bodu, a to buď rozhodnutím předsedy, nebo na základě hlasování o dočasném omezení účasti člena v rámci tohoto projednávání. Dotyčný se po dobu projednávání daného bodu neúčastní diskuze ani hlasování a jeho dočasné omezení účasti by mělo být zaznamenáno v zápise z jednání pro účely zachování transparentnosti a usnášední schopnosti. Řídící orgán zároveň zajistí, aby nedošlo k ohrožení objektivity rozhodovacího procesu.
- ✓ V situaci, kdy se člen podílí na tvorbě výzvy či hodnocení projektů, nesmí vystupovat jeho organizace jako žadatel v téže výzvě, nedojde-li k jasnému oddělení těchto rolí. Např. dotyčného člena vyloučí z přípravy dané výzvy (případně zajistí jiného zástupce pro tuto činnost). Minimálním požadavkem proto je, aby v situaci, kdy se člen podílí na tvorbě výzvy či hodnocení projektů, nevystupovala jeho organizace jako žadatel v téže výzvě, nedojde-li k jasnému oddělení těchto rolí.³⁰ Cílem je předejít situaci, kdy by partner mohl získat neoprávněnou výhodu znalostí či vlivu na znění výzvy. Toto opatření je nutné uplatnit i při hodnocení projektových žádostí. Člen, jehož organizace (či osoba jemu blízká) figuruje mezi žadateli, se nesmí podílet na hodnocení. Cílem je předejít situaci, kdy by partner mohl získat neoprávněnou výhodu znalostí či vlivu na znění výzvy.

NÁVRH – DALŠÍ DOPORUČENÍ

Doporučujeme zavést demonstrativní výčet takových situací:

Za situace, které mohou naplňovat znaky střetu zájmů, lze považovat zejména následující případy:

- ✓ Účast člena na hlasování či jiném rozhodování, z jehož výsledku může mít přímý prospěch on sám nebo organizace, kterou zastupuje.
- ✓ Zapojení člena do přípravy výzvy k předkládání projektů, pokud člen současně zastupuje organizaci, která má v úmyslu do takové výzvy podat projektovou žádost. Tím

³⁰ Tzn. pokud člen avizuje předpoklad jeho domovské organizace podat žádost do výzvy, jejíž přípravy se účastní, musí řídicí orgán přijmout adekvátní opatření nebo si od organizace vyžádat závazek, že do dané výzvy projektovou žádost nepodá

vzniká riziko ovlivnění podmínek výzvy ve prospěch této organizace.

- ✓ Účast člena na posuzování, hodnocení či výběru projektových žádostí, v rámci nichž figuruje organizace člena, organizace jemu blízká, nebo s níž má jiný zájmový vztah.
- ✓ Vyjadřování se, navrhování nebo obhajoba konkrétního řešení či postoje, který by mohl přinést osobní výhodu členu samotnému, jím zastupované organizaci nebo jemu blízkým osobám.
- ✓ Využívání pozice v partnerském tělese k propagaci nebo prosazování konkrétních vlastních projektů a aktivit nebo zájmů konkrétní organizace, čímž by bylo porušeno rovné zacházení se všemi partnery či žadateli.

Uvedené příklady by měly být zapracovány do metodických materiálů, aby si každý člen již v předstihu dokázal vyhodnotit, zda se ho některá situace netýká a v ideálním případě ihned inicioval příslušný postup a oznámil střet zájmů.

Dále doporučujeme zavedení jednotného postupu, který bude vyžadovat oznámení případného střetu zájmů před či na začátku každého jednání týkajícího se hodnocení i výběru projektů. Jako vhodné se jeví, aby předseda orgánu zařadil na úvod programu bod k deklaraci střetu zájmů. Každý přítomný člen poté buď potvrdí, že se u žádného z projednávaných bodů necítí být ve střetu zájmů, případně jej oznámí. Tento krok může být realizován formou krátkého písemného čestného prohlášení, obdobně jako je tomu např. u místních akčních skupin, kde členové před jednáním o hodnocení a výběru projektů podepisují prohlášení, že se seznámili s projekty podanými v dané výzvě a necítí se být ve střetu zájmů. Podobný přístup aplikovaný v monitorovacích výborech a platformách zajistí, že případný střet zájmů bude odhalen ještě před zahájením diskuse a rozhodování. Zároveň tak vznikne evidence (soubor prohlášení či záznam v zápisech), která zpětně doloží, že byl střet zájmů systematicky sledován a řešen.

V oblasti vzdělávání doporučujeme, aby každý nově jmenovaný člen orgánu absolvoval vstupní školení zaměřené i na pravidla střetu zájmů. Školení by mělo zahrnovat srozumitelné seznámení s definicí střetu zájmů, s povinnostmi člena oznámit střet zájmů a dále s postupy řešení případného střetu zájmů. Součástí školení by měly být také praktické modelové situace, které mohou v činnosti nastat.

6. PROPORCIONÁLNÍ ZASTOUPENÍ

EU ÚROVEŇ

Princip proporcionality zastoupení partnerů je klíčovým prvkem evropské politiky soudržnosti a je ukotven v Evropském kodexu chování pro partnerskou spolupráci (nařízení č. 240/2014). Pravidla stanovená Kodexem vyžadují, aby složení partnerů zapojených do přípravy a implementace programů bylo co nejvíce reprezentativní z hlediska příslušných zainteresovaných stran. Pro každý program členské státy musí určit příslušné partnery přinejmenším z oblasti veřejné správy (regionální, místní, městské a jiné orgány veřejné správy), hospodářských a sociálních partnerů a subjektů zastupujících občanskou společnost. Kodex přitom zdůrazňuje potřebu vyváženého zastoupení např. u hospodářských a sociálních partnerů, kde má být zohledněno zastoupení velkých, středních a malých podniků a mikropodniků, spolu se zástupci sociální ekonomiky. U neziskového sektoru má být zohledněno zeměpisné a tematické pokrytí, řídicí schopnosti, odborné znalosti a inovativní přístupy.

Doporučení Komise o podpoře zapojení a efektivní účasti občanů a OOS na procesech tvorby veřejných politik dále zdůrazňuje inkluzivní přístup, odstraňování překážek účasti a zajištění podmínek pro rovné zapojení všech partnerů, včetně případného proplácení nákladů spojených s účastí.

NAŘÍZENÍ KOMISE V PŘENESENÉ PRAVOMOCI (EU) č. 240/2014 ze dne 7. ledna 2014 o evropském kodexu chování pro partnerskou spolupráci v rámci evropských strukturálních a investičních fondů

Článek 4

Určení příslušných partnerů pro programy

1. Pro každý program členské státy určí příslušné partnery přinejmenším z těchto oblastí:

subjektů zastupujících občanskou společnost, jako jsou partneři v oblasti životního prostředí, nevládní organizace a subjekty zodpovědné za prosazování sociálního začlenění, rovnosti žen a mužů a nediskriminace, včetně:

- i) subjektů působících v oblastech souvisejících s plánovaným využitím fondů ESI přispívajících na program a s uplatňováním horizontálních zásad uvedených v člancích 4 až 8 nařízení (EU) č. 1303/2013, a to na základě jejich reprezentativnosti a při zohlednění zeměpisného a tematického pokrytí, řídicích schopností, odborných znalostí a inovativních přístupů,
- ii) subjektů zastupujících místní akční skupiny uvedené v čl. 34 odst. 1 nařízení (EU) č. 1303/2013,

ČESKÁ PRAXE

Na národní úrovni zajišťuje jednotný přístup k principu partnerství Národní orgán pro koordinaci a klíčovým dokumentem je v tomto směru opětovně Metodický pokyn Společné procesy implementace fondů EU, konkrétně jeho příloha č. 6³¹ – Vzorový statut a jednací řád monitorovacího výboru, který přejímají všechny operační programy. Statut stanovuje, že v monitorovacím výboru jsou zastoupeny instituce v souladu s čl. 8 Evropského kodexu³², přičemž seznam takových institucí je přílohou č. 2 Statutu. Podrobnější popis poskytuje jednací řád monitorovacího výboru u Platforem pro přípravu výzev, který přímo vymezuje oblasti, z nichž obvykle členové Platformy pocházejí. V tomto případě jsou zastoupeni zpravidla řídicí orgán programu, partnerské řídicí orgány jiných programů, odborní garanti, MMR – NOK, nestátní neziskové organizace, orgány veřejné správy, relevantní sociální a hospodářští partneři a případně další přizvaní odborníci.

Na úrovni operačních programů lze při přípravě i realizaci programů pozorovat zapojení širokého spektra relevantních aktérů, což vyplývá z analýzy jednotlivých Programových dokumentů, které uvádějí, z jakých oblastí zapojení partneři pocházejí. Výslovná zmínka o vyváženém zastoupení se však objevuje pouze u Operačního programu Doprava. Ten ve svém Programovém dokumentu zmiňuje, že v monitorovacím výboru budou vyváženě zastoupeny všechny zájmové skupiny a názorové proudy a členy monitorovacího výboru OP Doprava mají být zástupci příslušných řídicích a koordinačních subjektů a partnerů (např. odbory ministerstev, partnerská ministerstva, kraje, obce, nestátní neziskové organizace apod. Každý operační program však dokládá konkrétní seznam institucí zastoupených v monitorovacím výboru, který je přílohou č. 2 Statutu daného operačního programu.

³¹ Viz Příloha c 6 Statut JR Etický kodex 21 27 2022 0627 cista.pdf.aspx

³² Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 240/2014 ze dne 7. ledna 2014 o evropském kodexu chování pro partnerskou spolupráci v rámci evropských strukturálních a investičních fondů

Z dostupných informací vyplývá, že operační programy sice uvádějí, jaké instituce jsou v monitorovacích výborech a dalších platformách zastoupeny, avšak o skutečné snaze o proporcionální zastoupení jednotlivých skupin partnerů dokumenty zpravidla nehovoří. Zastoupení OOS/NNO se obvykle pohybuje v řádu jednotek. Současná praxe tak spíše odráží formální naplnění požadavku na zapojení partnerů z různých oblastí než skutečné vyvážení zastoupení jednotlivých skupin. Z povahy věci, kdy řídicí orgán je složen i ze zástupců několika resortů a zároveň v rámci jednoho resortu se operačním programem zabývá více oddělení, je přenos informací v samotné státní správě komplikovaný. Ojedinele v partnerských platformách až 80 % účastníků jednání tvoří ústřední státní správa + samospráva (tedy veřejná správa), zbytek podnikatelé a v jednotlivcích občanský a akademický sektor. Většinově platí úzus, že veřejná správa (státní + samospráva) nesmí dominovat³³. Občanský/neziskový sektor je zastoupen jednotlivci. Proto se většina partnerských orgánů snaží o konsensus, tedy nerozhoduje, pokud možno, silovým hlasováním. Většina členů z veřejného sektoru v partnerských orgánech je v některých programech odůvodňována i z hlediska jich jako podstatných příjemců. Částečně je filtrem i to, že řídicí orgán nehradí žádné přímé náklady členům (např. cestovné). Jednání je prováděno také online.

NÁVRH – DOPORUČENÉ MINIMÁLNÍ STANDARDY

- ✓ Žádná skupina partnerů nesmí získat dominantní postavení, které by znemožňovalo skutečné uplatnění ostatních hlasů. Dominance je přitom chápána nejen jako početní převaha, ale také jako situace, kdy je rozhodování vedeno bez možnosti ostatních skupin ovlivnit výsledek. Účast různých sektorů proto nesmí být redukována na čistě formální naplnění požadavku, ale musí vytvářet skutečný prostor pro předkládání stanovisek a odborných poznatků všech partnerů. Struktura i jednací mechanismy partnerských těles by tak měly bránit tomu, aby rozhodování probíhalo výhradně na základě silového hlasování jedné skupiny a měla by podporovat hledání konsenzu.
- ✓ Pro partnerské subjekty (sociální partneři, akademický sektor, NNO) určit poměrné zastoupení za každý sektor s právem hlasovacím.
- ✓ Velikost partnerského tělesa volit dle povahy programu.

NÁVRH – DALŠÍ DOPORUČENÍ

- ✓ Předcházet situacím, kdy by složka veřejné správy měla početní a hlasovací převahu nad ostatními aktéry. Jako užitečné vodítko lze rovněž chápat orientační princip „čtvrtinového zastoupení“ jednotlivých hlavních sektorů – veřejné správy, hospodářských a sociálních partnerů, občanské společnosti a akademické sféry. Tento model je chápán jako dobrá praxe, nikoliv jako závazná kvóta, a jeho využití musí vždy zohledňovat reálné možnosti a kapacitní podmínky jednotlivých těles.
- ✓ Současně je třeba mít na paměti, že samotná právní forma organizace ještě neznamená, že daný subjekt reprezentuje neziskový sektor (např. Svaz měst a obcí, Sdružení podnikatelů a živnostníků, Česká stomatologická komora...atd). Při zajišťování vyváženého zastoupení je proto nutné posuzovat nejen právní status, ale i povahu činnosti a reálnou příslušnost k občanskému sektoru.³⁴

³³ viz materiál RVNNO UV: [Příloha-c--2_Analyza---Proporcionalita-zastoupeni-NNO-v-platformach-fondu-EU-fin-verze.pdf](#)

³⁴ Viz vysvětlení definice na str 8 a 9 tohoto dokumentu.

- ✓ Posílení podmínek pro efektivní participaci. Rovnováha ve složení je pouze prvním krokem, neméně důležité však je, aby členové měli reálnou možnost se aktivně zapojovat. To vyžaduje včasné poskytování podkladů, dostatečný prostor pro konzultace v rámci jednotlivých sektorů, školení nových členů a technickou podporu menším organizacím. Bez těchto opatření zůstává participace spíše formální a skutečný vliv partnerů je omezen.
- ✓ Proporcionalita tematická a odborná. V případě, že orgán pokrývá více tematických oblastí, je vhodné, aby mezi jeho členy byli zastoupeni odborníci pro každé hlavní téma. Doporučuje se proto účast alespoň jednoho zástupce NNO, který přináší expertní vhled do každého z hlavních tematických okruhů projednávaných v daném orgánu (různé tematické oblasti, včetně environmentálních, sociálních a dalších). V MV jsou zástupci z různých ministerstev s různým tematickým zaměřením – MMR, MF, MPO, MŽP atd, ne jeden zástupce za stát, jako v případě jednoho zástupce za organizovanou občanskou společnost / NNO.
- ✓ Zohlednění územní proporcionality. Partnerská tělesa, která se zabývají záležitostmi na celostátní úrovni by měla zahrnovat rovněž zástupce regionálních a místních zájmů. Toto doporučení vychází z logiky, že rozhodnutí přijatá na národní úrovni se bezprostředně dotýkají místních a regionálních subjektů a je proto žádoucí, aby měly možnost své zájmy přímo obhajovat.
- ✓ Vedle regionální rozmanitosti by měli zástupci občanské společnosti reflektovat i věkovou, etnickou a sociální diverzitu. Pro zajištění této rozmanitosti jsou nezbytné funkční mechanismy, které novým členům umožní přístup k adekvátnímu vzdělávání a k finančním prostředkům. Ty představují základní předpoklad pro zapojení co nejširšího spektra partnerů do partnerských platform.
- ✓ Současná praxe, kdy občanský sektor v těchto platformách zastupují převážně odborníci působící dlouhodobě, není ideální a omezuje příchod nových pohledů. Výsledky průběžné evaluace naznačují, že příčinou problému jsou nedostatečně nastavené procesy vzdělávání nových členů a slabý dosah informací směrem k širšímu okruhu aktérů občanské společnosti. Oba tyto nedostatky má napomoci řešit řídicí orgán. Cílem přitom není plošně nahrazovat stávající kvalifikované zástupce, ale spíše postupně vytvářet prostor pro zapojení nových členů, kteří přinesou další perspektivy.
- ✓ Veřejná správa by neměla mít nadpoloviční většinu hlasovacích práv, včetně zástupců samospráv a jejich asociací. Další subjekty mají právo zúčastnit se jednání i rokovat, ovšem bez hlasovacího práva. Poměr NNO a dalších subjektů by měl být navázán především na předmět, kterým se jednotlivá partnerství zabývají, aby měla účast jednotlivých subjektů opravdu smysl.

7. PŘIPOMÍNKOVACÍ PROCESY, SDÍLENÍ INFORMACÍ EU ÚROVEŇ

NAŘÍZENÍ KOMISE V PŘENESENÉ PRAVOMOCI (EU) č. 240/2014

ze dne 7. ledna 2014o evropském kodexu chování pro partnerskou spolupráci v rámci evropských strukturálních a investičních fondů

KAPITOLA III

HLAVNÍ ZÁSADY A OSVĚDČENÉ POSTUPY TÝKAJÍCÍ SE ZAPOJENÍ PŘÍSLUŠNÝCH PARTNERŮ DO PŘÍPRAVY DOHODY O PARTNERSTVÍ A PROGRAMŮ

Článek 5

Konzultace s příslušnými partnery o přípravě dohody o partnerství a programů

1. Členské státy a řídicí orgány konzultují s příslušnými partnery postup a časový harmonogram přípravy dohody o partnerství a programů, aby zajistily jejich transparentní a účinné zapojení. Přitom je plně informují o jejich obsahu a jakýchkoli jeho změnách.
2. Pokud jde o konzultace s příslušnými partnery, členské státy zohlední potřebu:
 - a) včasného zveřejnění příslušných informací a snadného přístupu k nim;
 - b) dostatečného času na to, aby partneři mohli analyzovat základní přípravné dokumenty a předlohu dohody o partnerství a předlohy programů a mohli k nim dát připomínky;
 - c) dostupnosti způsobů, pomocí nichž mohou partneři klást otázky, poskytovat příspěvky nebo budou informováni o tom, jak byly jejich návrhy zohledněny;
 - d) šíření výsledků konzultací.

ČESKÁ PRAXE

Forma, jakou je partnerství naplňováno, je neosobní. Řadu argumentů a postupů je možné si vydiskutovat, ale k tomu je zapotřebí buď čas (jde-li o korespondenční formu, či formu řešící náměty bilaterálními jednáními), nebo osobní setkání na delší dobu (např. celý den), kdy jsou vznášeny argumenty a protiargumenty.

V zásadě pro kvalitní připomínkový proces je zapotřebí včasné a dostatečné informování, rozesílání úplných materiálů i s možnostmi variant a v případě nepřijetí připomínky či návrhu srozumitelné vypořádání včetně zdůvodnění nepřijetí, případně i s následnou možnou obhajobou alternativ.

V některých případech není zástupcům OOS jasné, jakým způsobem jsou jejich připomínky vypořádávány, tj. mají pocit, že jejich komentáře jsou sice přijaty veřejnou správou, ale pak již nemají informace, zda a jak byly zapracovány či z jakého důvodu odmítnuty

Připomínky k dokumentům a jednání vypořádávají ŘO většinou samy spíše konsensem. Pokud dojde k nesouhlasu při jednání mezi resorty a externím subjektem, je využit názor věcného gestora, tedy projednává se na skupině, gestor/věcný garant navrhuje (případně konzultují s EK).

Sdílení informací – zástupci NNO si mohou mezi sebou navzájem materiály sdílet a konzultovat, jsou však vázáni mlčenlivostí obdobně jako u MV či pracovní platformy, ve které vykonávají činnost.

NÁVRH – DOPORUČENÉ MINIMÁLNÍ STANDARDY

- ✓ Důležité je zapojení NNO do přípravy a procesu vyjednávání operačního programu na národní úrovni, ve chvíli zahájení implementace a realizace programu už není prostor k výraznému posunu v intervencích programu.
- ✓ Podávání připomínek musí být umožněno formou vhodnou pro partnery (včetně organizátora) – dostatečný /odpovídající časový prostor, použití vhodné techniky, dostatečná srozumitelnost návrhů.

- ✓ Připomínkový proces pro provádění OP projednat s partnery před jeho ukotvením v pravidlech a následně řádně vysvětlit na začátku programového období – bylo by přínosné, kdyby na MMR – NOK existovala PS pro NNO, tak, jak tomu bylo v minulosti.

NÁVRH – DALŠÍ DOPORUČENÍ

- ✓ V případě trvání na připomínce, která nebyla zohledněna, bude tato zaevidována v zápise, s odůvodněním, proč nebylo vyhověno.
- ✓ Pro problémové okruhy s velkým množstvím připomínek, které ŘO odmítá, zřízovat ad hoc jednání za účasti partnerů, které má kapacitu řešit jednotlivé připomínky a ne-limitovat toto projednání omezeným časem zasedání např. Monitorovacího výboru.

C) BUDOVÁNÍ KAPACIT

8. SPOLUVYTVÁŘENÍ PODMÍNEK ČERPÁNÍ

EU ÚROVEŇ

NAŘÍZENÍ KOMISE V PŘENESENÉ PRAVOMOCI (EU) č. 240/2014 ze dne 7. ledna 2014o evropském kodexu chování pro partnerskou spolupráci v rámci evropských strukturálních a investičních fondů

Článek 8

Příprava programů

Členské státy v souladu se svými institucionálními a právními rámci zapojí příslušné partnery do přípravy programů, zejména co se týče:

- a) analýzy a určení potřeb;
- b) definice nebo výběru priorit a souvisejících specifických cílů;
- c) přidělování finančních prostředků;
- d) definice specifických ukazatelů programů;
- e) provádění horizontálních zásad definovaných v člancích 7 a 8 nařízení (EU) č. 1303/2013;
- f) složení monitorovacího výboru.

ČESKÁ PRAXE

Partnerství téma nenastavuje, ale jen komentuje – vzácně probíhala partnerská diskuse už při nastavování témat. Tento problém se odvíjí od praxe, kdy NNO nevstoupily do přípravy programových dokumentů od samého začátku, ale až v době, kdy již existovaly základní podoby operačních programů. Následně se proces zdržel kvůli diskusím o organizačních a procedurálních otázkách, přičemž samotný obsah programů se začal řešit až později. Pak však již na odbornou debatu není příliš mnoho času a závěry nemohou být důkladně prodiskutovány.

V tomto směru si někteří úředníci (nutno podotknout, že nejde o obecnou charakteristiku) neuvědomují, že informace z terénu jim mohou pomoci v definování takových priorit, které posléze mohou být poměrně snadno naplňovány, protože je po nich poptávka mezi cílovými skupinami.

Spoluvytváření podmínek pro zaměření operačních programů tak ve většině případů neprobíhá, partneři schvalují připravený návrh. Tento 1–2 roky chystají řídicí orgány, využívají i sekretariát

RVNNO, ale v některých případech přizývají i expertní NNO, které znají. Na začátku - v některých případech - i museli odmítnout několik zájemců z malých NNO. Kdyby měli informaci o zastřešující NNO, byla by vyzvána k účasti.

Při přípravě nového OP probíhá neformální dialog EK a resortu, někde také tematické pracovní skupiny – členové bývalého MV a další zájemci, nemají jednací řád, nemají dekret. Někde jsou vytvořeny pracovní skupiny či komise pro přípravu výzev bez zapojení NNO, někde probíhají neformální konzultace při přípravě programu i při samotném průběhu. V zapojení NNO hodně řídící orgány ovlivňuje to, zda NNO mohou být příjemci podpory. Obecně je formulována žádost o garanta pro sektor NNO, v tuto chvíli využívají ŘO alespoň RVNNO.

V současnosti je dobrým příkladem zapojení NNO/OOS do přípravy programování účast zástupců NNO/OOS v pracovních orgánech pro období 2028+, pracovní skupině Koheze 2028+ při MMRči v OP JAK.

LOBBING

Ačkoliv se podle z.168/2025 Sb. § 2 odst. 2 písm. l)³⁵ za lobbování nepovažuje činnost prováděná při konzultaci předcházející předložení návrhu právního předpisu do meziresortního připomínkového řízení, která byla iniciována lobbovaným, lobbovaný je povinen údaje o lobbistovi, se kterým taková konzultace proběhla, uvést do lobbistické stopy (§ 12 odst. 4 zákona).³⁶

O lobbování se nebude dle § 2 odst. 2 písm. k) zákona jednat v případě vystupování na veřejných konzultacích, které jsou organizovány s cílem získat stanoviska a zjistit postoje a názory všech zainteresovaných stran, odborné veřejnosti či občanů. O veřejnou konzultaci se bude jednat tehdy, pokud bude apriorně přístupná (odborné) veřejnosti bez významnějšího prvku kontroly či autorizace účastníků, tj. za podmínky, že nikomu nebude formálně-preventivně ani fakticky bráněno se veřejných konzultace zúčastnit (veřejná přístupnost). Účastníkem veřejné konzultace bude typicky adresát právní úpravy z řad různých profesních skupin či osoba s expertízou nebo zkušeností s aplikací daného předpisu. V rámci veřejných konzultací účastník zpravidla toliko informuje gestora o určitých úskalích, s nimiž se potýká aplikační praxe, případně se na něj snaží v jejich světle otevřenou formou působit a navrhnout konkrétní úpravy či řešení. Jako příklad lze uvést veřejnou konzultaci k návrhu nového akčního plánu Partnerství pro otevřené vládnutí, kterou vyhlásilo Ministerstvo spravedlnosti. Podobně Ministerstvo životního prostředí vyhlásilo v minulosti veřejnou konzultaci k přípravě aktualizace Národního programu snižování emisí ČR. V těchto případech se jednalo o veřejnou konzultaci ke koncepčnímu dokumentu.³⁷

35 Činnost podle odstavce 1 není lobbováním podle tohoto zákona, pokud k ní dochází při:

- h) uplatňování připomínky k návrhu právního předpisu nebo koncepčního dokumentu a vypořádání takové připomínky podle pravidel pro přípravu právních předpisů nebo koncepčních dokumentů,
- i) jednání poradního orgánu vlády nebo ústředního správního úřadu,
- j) jednání pracovního orgánu poradního orgánu vlády nebo ústředního správního úřadu, jsou-li seznam členů a zápisy z jednání pracovního orgánu nebo jím přijatá usnesení uveřejňovány způsobem umožňujícím dálkový přístup,
- k) veřejné konzultaci,
- l) konzultaci předcházející předložení návrhu právního předpisu do meziresortního připomínkového řízení, která byla iniciována lobbovaným, a
- m) jednání s orgánem nebo představitelem cizího státu nebo mezinárodní organizace.

36 [168/2025 Sb., 1. 7. 2025, aktuální znění, informativní znění systému e-Sbírka](#)

37 [metodika-k-aplikaci-zakona-o-regulaci-lobbovani_22-6-2025](#)

NÁVRH – DOPORUČENÉ MINIMÁLNÍ STANDARDY

- ✓ Na začátku plánování dalšího programu nespolehat pouze na již dříve zapojené NNO/OOS a zároveň vyhlásit výzvu do rozprav o budoucím období i pro další subjekty se zájmem o účast v plánování.
- ✓ Možnosti pro budoucí období jsou předneseny v co nejširší v té době známé formě a diskuse je zaměřena na široké spektrum možných podporovaných oblastí, i na změny v administrativě procesu, přičemž se vychází z minulých období a evaluací.
- ✓ ŘO napomáhá co nejotevřenější diskusi k námětům na využití prostředků dle cílů programu.
- ✓ Veškeré informace o těchto aktivitách by měly být transparentně zveřejňovány na webových stránkách programu.

NÁVRH – DALŠÍ DOPORUČENÍ

- ✓ Vhodný formát jsou menší pracovní skupiny, veřejné semináře, případně i veřejná projednání.
- ✓ Tyto aktivity jsou rovnoměrně uskutečňovány v jednotlivých NUTS III³⁸, případně NUTS II.
- ✓ Pro všechny přípravné aktivity je volena místní i časová dostupnost všem subjektům, tedy ne pouze veřejné správě (např. projednávání nejen v pracovní době/hybridní setkání).

9. VZDĚLÁVÁNÍ

EU ÚROVEŇ

NAŘÍZENÍ KOMISE V PŘENESENÉ PRÁVOMOCI (EU) č. 240/2014 ze dne 7. ledna 2014 o evropském kodexu chování pro partnerskou spolupráci v rámci evropských strukturálních a investičních fondů

KAPITOLA VI

ORIENTAČNÍ OBLASTI, TÉMATA A OSVĚDČENÉ POSTUPY TÝKAJÍCÍ SE VYUŽÍVÁNÍ FONDŮ ESI K POSÍLENÍ INSTITUCIONÁLNÍCH KAPACIT PŘÍSLUŠNÝCH PARTNERŮ A ROLE KOMISE PŘI ŠÍŘENÍ OSVĚDČENÝCH POSTUPŮ

Článek 17

Posilování institucionálních kapacit příslušných partnerů

Řídící orgán prověří potřebu využívat technické pomoci za účelem podpory posilování institucionálních kapacit partnerů, zejména co se týče malých územněsprávních celků, hospodářských a sociálních partnerů a nevládních organizací, s cílem pomoci jim účinně se zapojit do přípravy, provádění, monitorování a hodnocení programů.

(...)

2. Podpora uvedená v odstavci 1 může mít formu, mimo jiné, tematických seminářů, školení.

38 [Kraje \(NUTS 3\) a okresy České republiky | Statistika](#)

ČESKÁ PRAXE

Nižší míra odborné připravenosti některých zástupců NNO bývá vnímána jako překážka plnohodnotného zapojení. Příčiny zahrnují složitost agendy, nedostatek času na přípravu i slabší porozumění kontextu. Pozitivně byla hodnocena školení organizovaná v rámci projektu OP TP Úřadu vlády, avšak jejich systematictější realizace napříč regiony i cílovými skupinami zůstává nutností pro další budování kapacit a znalostí potenciálních partnerů z NNO.³⁹

Vzdělávání formou systematické práce s cílovou skupinou zástupců NNO není prováděno. Výjimkou jsou ad hoc semináře pro partnerská tělesa, která jsou většinou úzce zaměřena na některý program EU či na nějaký segment EU fondů. Celostní přehled o fungování Evropské unie a o EU фондах není partnerům nabízen ani na začátku nového programového období, ani v jeho průběhu. Zároveň neprobíhá vzdělávání úředníků ŘO a partnerských platform o neziskovém sektoru (OOS), takže státní správanemá vždy jasno, co je a co není subjektem partnerství, tedy nevládní nezisková organizace NNO a jaké jsou její limity.

Zlepšující se systém zapojování partnerů z NNO do partnerských platform v rámci implementace fondů EU má rostoucí potenciál – pokud budou důkladně popsány fungující procesy nominace, způsoby participace a povinnosti jednotlivých zástupců občanského sektoru – sloužit jako dobrý příklad pro naplňování principu participace i v dalších agendách veřejného sektoru, včetně tvorby nových národních politik.

Největší bariery je identifikována neznalost sektorů navzájem a nedůvěra⁴⁰.

- ✓ **Neznalost** se týká obou stran: státní správa často neví, kdo je vhodný partner, a NNO zase nemá dost informací o fungování odborů.
- ✓ **Nedůvěra** se projevuje v uzavřenosti, nízké ochotě ke spolupráci, a vnímání nízké reprezentativnosti nebo hodnotových rozdílů⁴¹.

NÁVRH – DOPORUČENÉ MINIMÁLNÍ STANDARDY

- ✓ Před začátkem programování nového období a také v průběhu nabídnout partnerům z NNO/OOS centrálně připravený vzdělávací cyklus o systému fondů EU a o Evropské unii a jejím současném fungování. Školení má mít přímou souvislost s danou problematikou (EU a EU fondy).
- ✓ Při vzdělávání je žádoucí také informovat a školit NNO v tom, jak probíhá proces realizace projektu, jeho proplácení a kontrola.
- ✓ To samé platí i při výměně členů v partnerských platformách (renominaci).

39 Metodická podpora zapojení partnerů nestátních neziskových organizací do implementace fondů EU, Průběžná evaluační zpráva, GATUM, Duben 2025

40 Uzavřenost a neochota státní správy spolupracovat – vnímáno jako bariéra ze strany NNO (76 %). Malá reprezentativnost střež/sítí NNO – vnímáno jako problém ze strany ÚOSS (19 %). Hodnotové/politické neshody – uváděny jako bariéra spolupráce (26 % ÚOSS, 37 % NNO), viz níže tamtéž.

41 Analýza spolupráce státní správy se střešními organizacemi a sítěmi nestátních neziskových organizací, Výzkumná zpráva, doc. PhDr. Tereza Pospíšilová, PhD. (Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova), Mgr. et Mgr. Jiří Navrátil, Ph.D. (Fakulta sociálních studií, Masarykova Univerzita), 15. července

NÁVRH – DALŠÍ DOPORUČENÍ

- ✓ V průběhu samotného období přijímat žádosti o vzdělávání v jednotlivých problematikách fondů EU a odborné konzultace.
- ✓ Pro státní správu mít cyklus vzdělávání o občanském/neziskovém sektoru, metodách participace a stakeholder mapping, který bude zahrnut do minima úředníka, pracujícího s principem partnerství.
- ✓ Používat i moderní metody vzdělávání – e-learning, web prezentace, mentoring, Blended learning, Adaptive learning ve variantě MOOC, využití AI.

10. FINANČNÍ ASPEKTY PARTNERSKÉ SPOLUPRÁCE EU ÚROVEŇ

Technická pomoc představuje klíčový nástroj k zajištění efektivního řízení a provádění programů spolufinancovaných z fondů Evropské unie. Na úrovni Evropské unie je její využití stanoveno zejména v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/1060 a dále blíže rozvedeno v Evropském kodexu chování pro partnerskou spolupráci (nařízení Komise č. 240/2014).

Podle nařízení EU č. 2021/1060 lze prostředky technické pomoci využít na aktivity, které jsou nezbytné pro efektivní správu a využívání fondů včetně budování kapacity partnerů. Financování lze rovněž poskytnout pro výkon funkcí, jako jsou mimo jiné příprava, školení, řízení, monitorování, hodnocení, zviditelňování a komunikace. Evropský kodex poté zdůrazňuje roli technické pomoci jakožto nástroje pro podporu partnerství. Obdobně jako nařízení EU č. 2021/1060 zmiňuje nezbytnost posuzovat potřebu využití technické pomoci pro posílení institucionálních kapacit partnerů, zejména menších samospráv, hospodářských a sociálních partnerů a nevládních organizací, aby se mohli plnohodnotně zapojit do přípravy, provádění, monitorování a hodnocení programů. Podpora může mít podobu tematických seminářů, školení, koordinačních a síťových struktur či příspěvků na náklady spojené s účastí na zasedáních. **Evropský kodex zároveň ukládá, aby v jednacích rádech monitorovacích výborů byly vymezeny podmínky, zásady a ujednání pro úhradu, budování kapacit a využití technické pomoci.**

NAŘÍZENÍ KOMISE V PŘENESENÉ PRAVOMOCI (EU) č. 240/2014 ze dne 7. ledna 2014 o evropském kodexu chování pro partnerskou spolupráci v rámci evropských strukturálních a investičních fondů

KAPITOLA VI

ORIENTAČNÍ OBLASTI, TÉMATA A OSVĚDČENÉ POSTUPY TÝKAJÍCÍ SE VYUŽÍVÁNÍ FONDŮ ESI K POSÍLENÍ INSTITUCIONÁLNÍCH KAPACIT PŘÍSLUŠNÝCH PARTNERŮ A ROLE KOMISE PŘI ŠÍŘENÍ OSVĚDČENÝCH POSTUPŮ

Článek 17

Posilování institucionálních kapacit příslušných partnerů

1. Řídící orgán prověří potřebu využívat technické pomoci za účelem podpory posilování institucionálních kapacit partnerů, zejména co se týče malých územněsprávních celků, hospodářských a sociálních partnerů a nevládních organizací, s cílem pomoci jim účinně se zapojit do přípravy, provádění, monitorování a hodnocení programů.
2. Podpora uvedená v odstavci 1 může mít formu, mimo jiné, tematických seminářů, školení, koordinačních a síťových struktur nebo příspěvků na náklady spojené s účastí na zasedáních

týkajících se přípravy, provádění, monitorování a hodnocení programu.

3. ...

4. Co se týče programů ESF, řídicí orgány v méně rozvinutých nebo přechodových regionech nebo v členských státech způsobilých pro podporu z Fondu soudržnosti zajistí, aby byly vhodné zdroje z ESF podle potřeby přidělovány na činnosti spojené s budováním kapacit sociálních partnerů a nevládních organizací, které jsou zapojeny do programů.

Článek 8 aktuálního obecného nařízení⁴²

Partnerská spolupráce navázaná podle **odstavce 1** tohoto článku funguje v souladu se zásadou víceúrovňové správy a v souladu s přístupem zdola nahoru. Členský stát zapojí partnery uvedené v odstavci 1 do přípravy dohod o partnerství a po celou dobu přípravy, provádění a hodnocení programů, a to i prostřednictvím účasti v monitorovacích výborech **podle článku 39**. V této souvislosti členské státy přidělí v relevantních případech odpovídající podíl zdrojů z fondů na budování správních kapacit sociálních partnerů a organizací občanské společnosti. 3. V případě programů Interreg zahrnuje partnerská spolupráce partnery ze všech zúčastněných členských států. 4. Partnerská spolupráce se navazuje a provádí v souladu s evropským kodexem chování pro partnerskou spolupráci zavedeným nařízením v přenesené pravomoci (EU) č. 240/2014

ČESKÁ PRAXE

Na národní úrovni jsou pravidla pro využití technické pomoci stanovena v Metodickém pokynu společných procesů implementace fondů EU vydaném Národním orgánem pro koordinaci. Tento dokument se v obecné rovině odkazuje na nařízení EU č. 2021/1060. Metodický pokyn neobsahuje samostatný výčet způsobilých aktivit financovaných z technické pomoci, ale určuje maximální podíl prostředků jednotlivých fondů, které lze na technickou pomoc využít. Dále pak uvádí, že způsobilost výdajů technické pomoci se řídí pravidly způsobilosti výdajů příslušného operačního programu a konkrétní způsobilé aktivity jsou proto určeny právě až na úrovni jednotlivých operačních programů.

Analýza programových dokumentů ukazuje, že všechny operační programy v České republice mají vyčleněnou prioritu „Technická pomoc“ a její vymezení v zásadě odpovídá evropskému a národnímu rámci. Formulace v jednotlivých operačních programech zpravidla přímo odkazují na příslušné články nařízení EU č. 2021/1060 a obsahují výčet podporovaných činností. Technická pomoc operačních programů je nejčastěji zaměřena na aktivity nezbytné pro řádnou implementaci programu a činnosti směřující k zajištění efektivní administrace programu.

Celkově lze shrnout, že výklad technické pomoci je ve všech operačních programech v souladu s nařízeními EU i národními metodikami. Rozdíly mezi programy spočívají zejména v míře podrobnosti popisu a v důrazu na specifické priority.

Neziskové organizace mají silnou základnu v tematických oblastech, kterým se věnují. Slabší stránkou je znalost procesů a tematiky fondů Evropské unie. K celkovému funkčnímu pokrytí partnerství a procesu konzultací doporučujeme, aby dále NNO vedly prostřednictvím pracovních skupin a účastí v monitorovacích výborech jednání o financování expertní podpory neziskových organizací z technické pomoci. Již v roce 2014 byla při evaluaci zadané MMR, zmíněna potřeba částky přibližně 70 milionů Kč na celé programové období. Podpora může mít formu, mimo jiné, tematických seminářů, školení, koordinačních a síťových struktur nebo příspěv-

⁴² [Nařízení - 2021/1060 - EN - EUR-Lex](#)

ků na náklady spojené s účastí na zasedáních týkajících se přípravy, provádění, monitorování a hodnocení programu.

K rovnocenné partnerské roli patří hrazení přímých nákladů (cestovné, komunikační náklady) zástupců v partnerských tělesech a způsob úhrady expertní práce. Nároky na samotnou účast v procesu, ale i na komunikaci uvnitř partnerského sektoru by měly být dopředu známy. Řídící orgán by měl definovat předpokládaný minimální standard v komunikaci a být nápomocen při jeho vybudování, pokud je to třeba. Zástupci NNO, kteří jsou jmenováni do partnerské platformy, většinou nemají na tuto aktivitu vyčleněny nové zdroje, konají ji tedy nad rámec svých běžných pracovních povinností. Jde o většinově dobrovolnickou práci, kdy se NNO snaží v procesu být účastna, ale nemůže vydávat své vlastní omezené finanční či lidské zdroje např. do dalšího časově náročného procesu (vybudování informační vazby, interaktivní komunikace široce do sektoru).

Z uvedeného vyplývá, že technická pomoc nemusí být vnímána pouze jako zdroj pro administrativní zajištění programů, ale jako aktivní nástroj podpory partnerství. Její cílené a transparentní využívání umožní, aby zapojení nestátních neziskových organizací nebylo pouze formální, ale aby mělo skutečný přínos na zvyšování efektivity a kvality čerpání evropských prostředků.

NÁVRH – DOPORUČENÉ MINIMÁLNÍ STANDARDY

- ✓ Vyčlenit pro budování kapacit pro partnerskou spolupráci zdroje, zaměřené na organizace občanské společnosti (NNO/OOS), pro transparentní proces je zapotřebí budování kapacit v občanském sektoru.
- ✓ Rozhodování o využití prostředků je náročný expertní proces a musí být zajištěna transparentnost a odbornost tohoto procesu.
- ✓ Je třeba vést jednání o financování budování kapacit neziskových organizací z technické pomoci – stanovení transparentního procesu rozhodování o využití prostředků technické pomoci. Každý řídicí orgán by měl před vyhlášením výzvy nebo nastavením podpůrného mechanismu projednat se zástupci občanského sektoru okruh působivých nákladů a způsob jejich administrace. Samotné výzvy musí být jasně definované, srozumitelně komunikované a dostupné všem relevantním partnerům.

NÁVRH – DALŠÍ DOPORUČENÍ

- ✓ Podpora budování kapacit může být zaměřena prioritně na zastřešující organizace/sítě v dané oblasti, a v oprávněných případech na neziskový sektor jako celek.
- ✓ Alokace může být v případě fondů EU provedena z prostředků OP TP, nebo z technické pomoci jednotlivých operačních programů.
- ✓ Zajištění přístupu pro menší a tematicky úzce specializované organizace (inkluzivita). Podmínky pro čerpání prostředků musí být nastaveny tak, aby nedocházelo k vyloučení těchto subjektů z důvodu složité administrace nebo požadavků neúměrných rozsahu jejich činnosti. Lze proto využívat zjednodušené formy vykazování výdajů nebo menší finanční objemy projektů, které budou administrativně zvládnutelné i pro organizace s omezenými kapacitami. Současně je žádoucí, aby měl každý řídicí orgán vyčleněnou část prostředků technické pomoci přímo na podporu účasti a kapacit neziskového sektoru, a to jak na centrální úrovni, tak na úrovni jednotlivých operačních

programů. Vyhlásit výzvy na podporu kapacit NNO/OOS, způsob užití a uplatnitelné náklady konzultovat s neziskovým/občanským sektorem.

- ✓ Využití technické pomoci k podpoře síťování a vzájemného sdílení zkušeností mezi neziskovými organizacemi. Je vhodné financovat pravidelná setkání, workshopy a tematické platformy, které propojí menší a větší organizace, umožní koordinaci společných stanovisek a zprostředkují přenos příkladů dobré praxe. Podpora síťových a koordinačních struktur může rovněž přispět k tomu, že hlas občanské společnosti bude prezentován konzistentně a bude lépe slyšitelný při jednáních s veřejnou správou.
- ✓ Posílení metodické a konzultační podpory poskytované přímo řídicími orgány. Z prostředků technické pomoci je možné financovat přípravu praktických příruček, metodických listů a souborů často kladených otázek, které NNO usnadní orientaci v pravidlech a postupech. Součástí této podpory může být i zřízení kontaktních míst či určení zodpovědných osob, na něž se mohou zástupci neziskového sektoru obracet. Takový systém přispívá k větší srozumitelnosti celého procesu a posiluje transparentnost vztahu mezi správními orgány a partnery.
- ✓ Zkvalitnění komunikačních a koordinačních mechanismů mezi neziskovým sektorem a řídicími orgány. Podklady k jednáním by měly být poskytovány s dostatečným předstihem a v podobě umožňující vnitřní konzultaci v sektoru. Současně je žádoucí podpořit proces, v němž zástupci NNO pravidelně sdílejí získané informace s širší základnou organizací a sbírají od nich zpětnou vazbu. Pokud je takový mechanismus v sektoru nedostatečně rozvinut, mohly by prostředky technické pomoci přispět k jeho vytvoření a udržení.
- ✓ Sjednocení základních pravidel napříč operačními programy (jednotnost). Zakotvení jednotné definice technické pomoci, které vychází z Evropského kodexu může být formulováno následovně: „Technická pomoc je nástrojem k zajištění efektivního řízení a provádění programů a zároveň prostředkem k posílení institucionálních kapacit partnerů. Jejím účelem je umožnit zejména menším samosprávám, hospodářským a sociálním partnerům a nevládním organizacím plnohodnotné zapojení do přípravy, provádění, monitorování a hodnocení programů. Podpora může mít formu tematických seminářů, školení, koordinačních a síťových struktury či příspěvků na náklady spojené s účastí na zasedáních.“ Tato definice byla a její začlenění do Metodiky by zajistilo jednotný výklad technické pomoci pro všechny zainteresované partnery.
- ✓ Hrazení přímých nákladů spojených s účastí partnerů včetně zástupců neziskového sektoru v monitorovacích výborech či pracovních skupinách. To zahrnuje zejména náklady na dopravu, ubytování či základní komunikační výdaje, aby účast nebyla omezena finančními možnostmi jednotlivých organizací, což ovlivňuje motivaci a dlouhodobou udržitelnost zapojení zástupců NNO do partnerských orgánů. Stejně důležité je umožnit úhradu expertní práce vykonané jmenovanými zástupci v případech, kdy jejich činnost přesahuje pouhou účast na jednáních a zahrnuje zpracování podkladů, analýz či jiných odborných výstupů. Výše odměny by měla odpovídat hodnotě srovnatelné činnosti, jakou je například posuzování projektových žádostí či evaluace.
- ✓ Úhrada expertní práce zástupců při přípravě podkladů a analýz (odměna) a finanční kompenzace produktivního času účasti (rovnoprávnost). Zejména v posledních letech dochází ke změně formátu monitorovacích výborů – z původních fyzických setkání na online schůzky. Řídicí orgány proto mohou nabývat dojmu, že aktivní zapojení

do participačních platform není spojeno s dodatečnými náklady. Opomíjejí však produktivní čas, který je nezbytný pro adekvátní účast a kvalitní participaci v jednotlivých orgánech. Finanční kompenzace tohoto produktivního času by se měla stát součástí minimálních standardů a zajistit tak rovnoprávné postavení mezi partnery ze státní správy a ostatními partnery, kteří se účastní schůzek v rámci své pracovní agendy, a ostatními partnery, pro něž tato účast v současnosti často představuje spíše neplacenou, tedy dobrovolnickou („volnočasovou“) aktivitu. Výpočet hodnoty expertní práce může být odvozen od prací hodnotitelů pro jednotlivé projekty.

IMPLEMENTAČNÍ A INSTITUCIONÁLNÍ UKOTVENÍ

V ČR existuje více než 115 tis. aktivní nestátních neziskových organizací. Na národní úrovni se systematickou spoluprací s tímto sektorem zabývá **Oddělení spolupráce s občanskou společností** na Úřadu vlády ČR (dále jen OSOS). Jako součást koordinačních aktivit a podpory partnerství mezi veřejnou správou a občanským sektorem zprostředkovávají pracovníci tohoto oddělení od roku 2022 i nominace zástupců neziskového sektoru a ve spolupráci s Radou vládou pro NNO a jejími poradními orgány. Spolupráce s jednotlivými platformami pro implementaci EU fondů se osvědčila v letech 2022-2025 se podařilo takto zprostředkovat nominace více než 40 zástupců neziskového sektoru do více než 70 různých orgánů pro implementaci EU fondů. V souladu s nominačními procesy navrženými v kapitole A.1. bude v této činnosti pokračovat i nadále.

V souvislosti s implementací metodiky je OSOS připraven zastávat i roli koordinační a metodické jednotky pro partnerskou spolupráci. OSOS zajistí:

- ✓ Na požádání realizaci nominančních a renominančních procesů zástupců neziskového sektoru do implementačních struktur EU fondů, a to ve spolupráci s pracovními a poradními orgány RVNNO
- ✓ Poskytnutí metodického výkladu a zajištění aktualizace tohoto metodického materiálu a příp. i dalších dokumentů, které se budou tématem partnerství a spolupráce zabývat.
- ✓ Poskytovat konzultační a metodickou podporu jednotlivým řídicím orgánům a dalším orgánům v souvislosti s implementací EU fondů
- ✓ Vzdělávání v tématu partnerství a spolupráce pro zástupce státní správy a ve spolupráci s partnery z nevládního sektoru i pro zástupce organizací občanské společnosti

Při RVNNO je zřízen **Výbor pro EU**. Tento poradní orgán Rady vlády je vyváženě složen ze zástupců státní správy a občanské společnosti. Jedním z úkolů VEU je také spolupracovat s ministerstvy a jinými správními úřady, odpovědnými za implementaci finančních zdrojů EU v ČR, a zpracovávat návrhy na opatření k začlenění NNO do využívání těchto finančních zdrojů. Již nyní je VEU velmi aktivní v nominačních a renominančních procesech prostřednictvím RVNNO a v této roli je připraven i nadále působit.

Vedle toho je díky svému vyváženému složení, nezávislému postavení a působnosti⁴³ ideálním orgánem pro řešení případných konfliktů, rozdílných výkladů pravidel či nesouladů v souvislosti s partnerstvím NNO/OOS při implementaci EU fondů. VEU je připraven tuto roli vykonávat.

43 Více viz: [Výbor pro EU Rady vlády pro NNO | Vláda České republiky](#)

SEZNAM ZKRATEK

ANNO	Asociace nestátních neziskových organizací
ČR	Česká republika
ECCP	Evropský kodex chování pro partnerskou spolupráci
EK	Evropská komise
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská Unie
MD	Ministerstvo dopravy
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
MMR NOK	Národní orgán pro koordinaci Ministerstva pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Monitorovací výbor
MZ	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NNO	Nestátní neziskové organizace, používané synonymně se zkratkou OOS
NRPP	Národními a regionálními plány partnerství
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OOS	Organizace občanské společnosti, používané synonymně se zkratkou NNO
OP	Operační program
OP JAK	Operační program Jan Amos Komenský
OP TP	Operační program Technická pomoc
OPZ+	Operační program Zaměstnanost +
OSOS	Oddělení spolupráce s občanskou společností, Úřad vlády ČR (plní i roli sekretariátu RVNNO)
RVNNO	Rada vlády pro nestátní neziskové organizace
ŘO	Řídicí orgán
ÚV ČR	Úřad vlády České republiky
VEU RVNNO	Výbor pro EU při RVNNO

SEZNAM LITERATURY:

Bhargava, V., Little, S., Ritchie, D., Clark, J. Elmendorf, E. (2016). Civil Society & Development. Global Trends, Implications and Recommendations for Stakeholders in the 2030 Agenda. Partnership for Transparency Fund. <https://ptfund.org/wp-content/uploads/2016/10/Global-Trends-1.pdf>

Candid Learning. (b.r.). What is an NGO? What role does it play in civil society?. Candid Learning. <https://learning.candid.org/resources/knowledge-base/ngo-definition-and-role/>

CONCORD. (b.r.) Civil society power. CONCORD. <https://concordeurope.org/cross-cutting-priorities/civil-society-power/>

Cox, T., Draper, S., Essop, T., John, L., Jamann, W., Packer, I., Strack, S. & Worthington, S. (2020). The Future of Civil Society Organisations. International Council of Voluntary Agencies. https://www.icvanetwork.org/uploads/2021/07/Futures_Civil_Society_articles_2.pdf

Devaney, C. (2020). What is an NGO: Definition, Duties, Types, Role in Civil Society. Liberties. <https://www.liberties.eu/en/stories/what-is-an-ngo/44392>

Directorate-General for International Partnerships. (2022). Thematic Programme for Civil Society Organisations. Multiannual Indicative Programme 2021-2027. European Commission, Directorate-General for International Partnerships. https://international-partnerships.ec.europa.eu/document/download/d5d623f8-9da5-49ec-96c8-cecb189accf_en?filename=mip-2021-c2021-9158-civil-society-organisations-annex_en.pdf

EESC. (2022). Fundamental rights and the rule of law. National developments from a civil society perspective, 2020-2021. European Economic and Social Committee. <https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/qe-09-23-229-en-n.pdf>

EESC. (2024). Fundamental rights and the rule of law. National developments from a civil society perspective, 2023-2024. European Economic and Social Committee. <https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/2024-11/qe-01-24-010-en-n.pdf>

Pospíšilová, T. a Navrátil, J. (2022). Analýza spolupráce státní správy se střešními organizacemi a sítěmi nestátních neziskových organizací, Výzkumná zpráva

Potluka, O., Idczak, P., Kalman, J., & Musiałkowska, I. (2014). Local participation in Visegrad countries: How are politicians rooted in the civil society? IREAS, Institut pro strukturální politiku. <https://www.ireas.cz/wp-content/uploads/2022/06/Local-Participation-in-Visegrad-Countries-final.pdf>

Potluka, O., Kalman, J., Musiałkowska, I., & Idczak, P. (2017). Non-profit leadership at local level: Reflections from Central and Eastern Europe. Local Economy, 32(4), 297-315. <https://doi.org/10.1177/0269094217707281>

Potluka, O., & Liddle, J. (2014). Managing European Union structural funds: Using a multilevel governance framework to examine the application of the partnership principle at the project level. Regional Studies, 48(8), 1434-1447. <https://doi.org/10.1080/00343404.2014.898837>

Potluka, O., & Perez, M. (2019). Do candidates from non-profit organisations who adopt party political values improve their chances of electoral success?. Policy & Politics, 47(1), 57-76. <https://doi.org/10.1332/030557318X15296528666750>

Potluka, O., a kol. (2012). Příručka pro projekty realizované v partnerství. Úřad vlády ČR. https://www.ireas.cz/wp-content/uploads/2022/06/001_kniha_Prirucka-partnerskych-projektu_20120410_web.pdf

Potluka, O., & Svecova, L. (2019). The effects of external financial support on the capacities of educational nonprofit organizations. Sustainability, 11(17), 4593. <https://doi.org/10.3390/su11174593>

Potluka, O. (2021). Roles of formal and informal leadership: civil society leadership interaction with political leadership in local development. In Handbook on city and regional leadership (pp. 91-107). Edward Elgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781788979689.00015>

Principles of Democracy. (b.r.). The Role of Nongovernmental Organizations. Principles of Democracy. <https://www.principlesofdemocracy.org/ngos-dem>

Průšová, L. a Drlíková, J. (2024). Evaluace principu partnerství ve fondech EU. Závěrečná zpráva. EVALUAČNÍ JEDNOTKA NOK. Ministerstvo pro místní rozvoj – Národní orgán pro koordinaci. <https://www.dotaceeu.cz/getmedia/3b36c1e1-c961-4950-bf86-4350f3905337/Evaluace-principu-partnerstvi-v-EU-fondech.pdf.aspx>

UNOG. (b.r.). Civil Society. The United Nations Office at Geneva. <https://www.ungeneva.org/en/engage/civil-society>

Úřad vlády ČR. (2021). Strategie spolupráce veřejné správy s nestátními neziskovými organizacemi na léta 2021 až 2030. Vláda České republiky. https://vlada.gov.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/Strategie_NNO_2021_2030.pdf

V-Dem. (2024a). Civil society participation index, 2023 [dataset]. Our World in Data. <https://ourworldindata.org/grapher/civil-society-participation-index>

V-Dem. (2024b). Freedom of association index, 2023 [dataset]. Our World in Data. <https://ourworldindata.org/grapher/freedom-of-association-index>

WWF. (2024). NGOs stress critical role of civil society in EU policy-making and reiterate commitment to transparency. World Wide Fund For Nature. <https://www.wwf.eu/?16207941/NGOs-stress-critical-role-of-civil-society-in-EU-policy-making-and-reiterate-commitment-to-transparency>

Poděkování za autorský tým

Tuto metodiku by nebylo možné napsat bez pomoci mnoha osob. Autoři chtějí obzvláště poděkovat kolegům z oddělení organizace občanské společnosti RVNNO, obzvláště PhDr. Ing. P. Mičkovi a Mgr. H. Fungačové za jejich metodickou podporu a spolupráci. Dále společnosti Gatum s.r.o. za spolupráci při průběžné evaluaci projektu a jejích výstupů, jakož i hodnotitelům výsledného znění metodiky prof. Ing. Martinu Pěluchovi, Ph.D. z Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a společnosti Euro Managers, s.r.o. V neposlední řadě všem zúčastněným expertům z řad fondových platforem resortů státní správy i zástupcům organizací občanské společnosti, kteří se podělili jak v rámci řízených rozhovorů, tak v rámci připomínkových kol o svá doporučení a zkušenosti.

Roman Haken a Terezie Písařová

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA Č. 1: POSTUP PŘÍPRAVY METODIKY / VÝCHODISKA

Princip Partnerství a partnerská spolupráce je jedna z klíčových zásad řízení finančních prostředků EU, předpokládá úzkou spolupráci mezi veřejnými orgány na vnitrostátní, regionální a místní úrovni v členských státech a se sociálními partnery, NNO a dalšími aktéry. Přestože je nedílnou součástí politiky soudržnosti, zpětná vazba od zúčastněných stran naznačuje, že její provádění se v rámci EU značně liší. Evropský kodex chování pro zásadu partnerství stanoví společný soubor norem, které mají zajistit lepší konzultace, účast a dialog s partnery při programování a provádění evropských strukturálních a investičních fondů (ESI fondů). Cílem kodexu chování je posílit vazby mezi členskými státy a partnery s cílem usnadnit sdílení informací, zkušeností, výsledků a osvědčených postupů v programovém období.

Protože Princip Partnerství vychází z úrovně EU, citujeme zde dokumenty, které se Partnerstvím zabývají: z Evropské komise (plné znění viz příloha č. 5) i z Evropského hospodářského a sociálního výboru.

Pro zpracování metodiky jsme nejprve provedli analýzu publikovaných dokumentů k tématu, jak českých, tak na úrovni EU.

Na úrovni EU jsme vycházeli z Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021, Dohody o partnerství pro programové období 2021–2027, dále stanovisek Evropského hospodářského a sociálního výboru („Jak podněcovat účinná partnerství při řízení programů politiky soudržnosti na základě osvědčených postupů z období 2007–2013“⁴⁴, „Zásada partnerství při provádění fondů společného strategického rámce – prvky evropského kodexu chování pro partnerství“⁴⁵; „Nařízení EK v přenesené pravomoci (EU) č. 240/2014 ze dne 7. ledna 2014 o evropském kodexu chování pro partnerskou spolupráci v rámci evropských strukturálních a investičních fondů“.)

Na úrovni ČR jsme vycházeli obzvláště ze „Strategie spolupráce veřejné správy s NNO na léta 2021 až 2030“ včetně podkladových studií a vypořádání konzultací, dále materiálu „Platformy pro implementaci“, zpracovaný Ministerstvem pro místní rozvoj v roce 2024, jakožto i „Srovnání uplatňování zásady partnerství veřejné správy a nestátních neziskových organizací při programování a implementaci strukturálních fondů v programovém období 2007–2013 a evropských strukturálních a investičních fondů v programovém období 2014–2020 s návrhy na opatření“ (vč. „Závěrečné zprávy“; zpracoval pro MMR Institut pro strukturální politiku, o.p.s.), dále mj. „Evaluace principu partnerství ve fondech EU MMR“, „Integrovaný regionální operační program 2021–2027“. Dále jsme konzultovali strukturu a obsah s Výborem pro Evropskou unii Rady vlády pro nestátní neziskové organizace, se zástupci NNO/ resp. OOS v partnerských orgánech i s týmem souběžného projektu Glopolis, o.p.s. (sekretariát Rady

44 [Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Jak podněcovat účinná partnerství při řízení programů politiky soudržnosti na základě osvědčených postupů z období 2007–2013 \(průzkumné stanovisko\)](#)

45 [Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Nová opatření pro správu a provádění, které jsou zaměřeny na rozvoj – hodnocení evropských strukturálních a investičních fondů a související doporučení \(stanovisko z vlastní iniciativy\)](#)

vlády pro nestátní neziskové organizace zpracoval klíčový dokument⁴⁶ pro spolupráci veřejné správy s neziskovým sektorem (vč podkladových studií - viz seznam literatury a přílohy).

Základní data o postoji státní správy byla sesbírána prostřednictvím osobních polostrukturovaných rozhovorů, které proběhly v časovém období červen–říjen 2024 na celkem 8 ministerstvech:

- ✓ dopravy
- ✓ práce a sociálních věcí
- ✓ pro místní rozvoj
- ✓ průmyslu a obchodu
- ✓ vnitra
- ✓ zemědělství
- ✓ životního prostředí
- ✓ školství, mládeže a tělovýchovy

Na straně OOS jsme pravidelně komunikovali se subjekty, zastupujícími OOS ve Výboru pro Evropskou unii Rady vlády pro nestátní neziskové organizace, a zástupci OOS, kteří se aktivně zapojují do připomínkových řízení materiálu - tj. partnery ze sítě Neon a Part a servisní organizací Glopolis o.p.s., kdy byl zároveň z OP TP podpořen komplementární projekt této organizace, který je zaměřen na nestátní neziskové organizace.

⁴⁶ Dostupný viz: [Projekt „Metodická podpora zapojení partnerů NNO“ | Vláda České republiky](#)

PŘÍLOHA Č. 2:

PŘEHLED A ROLE HLAVNÍCH AKTÉRŮ

NÁRODNÍ ÚROVEŇ ČR

V současnosti je zřízeno v ČR 14 ministerstev, do ústředních orgánů státní správy pak patří také dalších 17 úřadů, v jejichž čele nestojí člen vlády ČR⁴⁷. Roli **Národního orgánu pro koordinaci** (NOK) plní na základě usnesení vlády č. 198/2006 **Ministerstvo pro místní rozvoj** (MMR), které spolupracuje v tomto smyslu zejména s **Ministerstvem financí (Auditním orgánem a Platebním a certifikačním orgánem)** a ostatními subjekty implementační struktury pro evropské fondy.

MMR – NOK⁴⁸ je centrálním metodickým a koordinačním subjektem pro implementaci programů spolufinancovaných z fondů Evropské unie již od roku 2007 (doposud).

NOK je odpovědným orgánem za přípravu a řízení Dohody o partnerství a naplňování cílů v ní stanovených. Za tímto účelem koordinuje a monitoruje realizaci programů spadajících pod Dohodu o partnerství, případně předkládá návrhy na efektivnější využití politiky soudržnosti EU a úzce spolupracuje s relevantními partnery na národní a regionální úrovni a zajišťuje jejich informovanost. Cílem nastavení systému a činností NOK je zejména zajištění schopnosti ČR efektivně, účelně a hospodárně vyčerpat celou přidělenou alokaci z fondů EU.

Platformy pro implementaci programového období 2014-2020 a 2021-2027 se dělí na centrální a programovou úroveň. Na centrální úrovni jde o strategické řízení a koordinaci (prostřednictvím Rad pro fondy EU na ministerské a pracovní úrovni, Mezuregionální poradní skupinu MMR a Pracovní skupinu Národního orgánu pro koordinaci).

⁴⁷ Blíže viz tzv. „[Kompetenční zákon](#)“

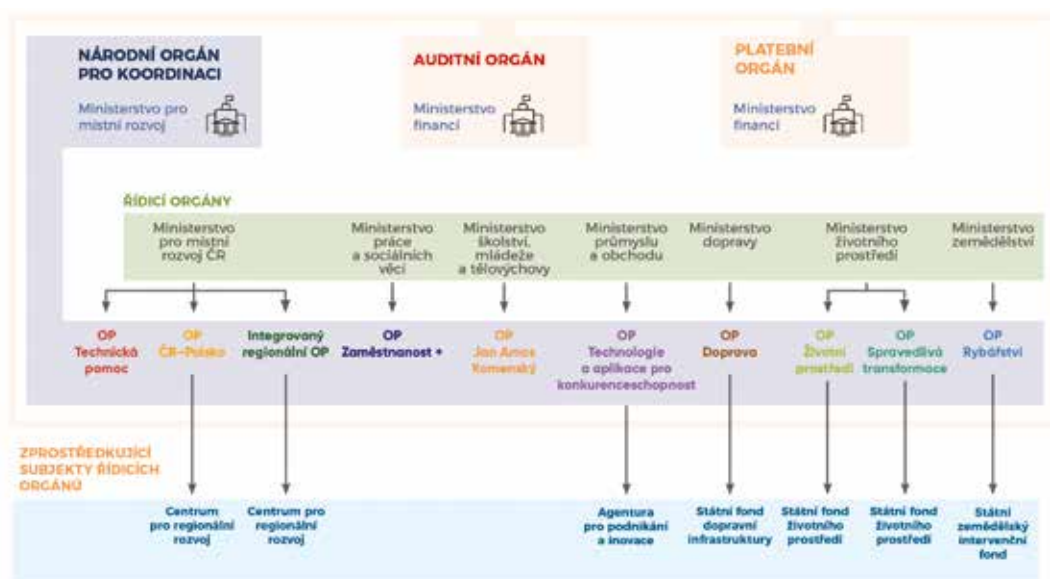
⁴⁸ Blíže viz <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/narodni-organ-pro-koordinaci>

Implementační struktura (období 2014–2020)

Zdroj: www.dotace.eu

Konkrétně u politiky soudržnosti vypadá pak struktura v období 2021–2027 následovně:

Zdroj: www.dotace.eu

PŘÍLOHA Č. 3: PARTNERSKÉ ORGÁNY V GESCI RESORTŮ⁴⁹

Centrální úroveň	
Strategické řízení a koordinace nadresortní strategické řízení Radou pro fondy Evropské unie k zajištění synergických efektů a provazeb mezi tématy pro účely přípravy a realizace DoP i programů a koordinační skupiny k potřebě provázaného a koordinovaného řešení přípravy i realizace DoP a všech programů ze strany MMR-NOK a řídicích orgánů Rada pro fondy Evropské unie (na pracovní úrovni)	Rada pro fondy Evropské unie (na ministerské úrovni) Rada pro fondy Evropské unie (na pracovní úrovni) Expertní poradní orgán Meziregionální poradní skupina MMR Národní stálá konference Pracovní skupina Národního orgánu pro koordinaci Pracovní skupina pro politiku soudržnosti po roce 2027
Implementační role zahrnuje projednávání průřezových témat na pracovní úrovni směrem k efektivní implementaci DoP a programů	Pracovní skupina Metodika Oponentní skupina pro jednotný národní rámec Pracovní skupina pro ukončování Pracovní skupina pro monitorovací systém pro programové období 2014-2020 Pracovní skupina pro monitorovací systém 2021-2027 Pracovní skupina pro evaluace NOK Pracovní skupina pro publicitu fondů EU Pracovní skupina k problematice finančních nástrojů Pracovní skupina pro legislativní změny Pracovní skupina kontrola, audit a nesrovnalosti Pracovní skupina k problematice veřejné podpory Pracovní skupina k problematice veřejných zakázek Expertní skupina pro strategickou práci Pracovní skupina Databáze strategií
Programová úroveň	
Programy	Monitorovací výbory a pracovní platformy

ŘÍDÍCÍ ORGÁNY

Řídícím orgánem se rozumí orgán zodpovědný za účelné, efektivní a hospodárné řízení a provádění programu v souladu se zásadami řádného finančního řízení. Funkcemi řídicího orgánu programu spolufinancovaného z Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu plus, Fondu soudržnosti, Fondu pro spravedlivou transformaci a Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu může být pověřen celostátní, regionální nebo místní orgán veřejné správy nebo veřejný či soukromý subjekt. Řídící orgán vykonává činnosti v souladu s čl. 72 obecného nařízení.⁵⁰

⁴⁹ Zdroj: MMR NOK: Platformy pro implementaci fondů EU, únor 2024

⁵⁰ Zdroj: <https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/r/ridici-organ>

MONITOROVACÍ VÝBORY A DALŠÍ PARTNERSKÉ ORGÁNY

Monitorovací výbory a platformy ustavené pro problematiku fondů EU jsou **hlavním nástrojem naplňování principu partnerství**, který je **pro období 2021-2027** definován článkem 8 Obecného nařízení⁵¹. Tento článek ukládá členskému státu spolupracovat na přípravě i provádění **Dohody o partnerství**⁵² a programů s partnery na národní úrovni a definuje partnery, kteří mají být zapojeni.

MONITOROVACÍ VÝBORY

Úkolem monitorovacího výboru (MV) je posuzování provádění konkrétního programu. Povinnost ustavení MV pro jednotlivé programy vychází přímo z Obecného nařízení. Tento výbor je zřízen v souladu s vnitrostátními předpisy a postupy a rovněž po dohodě s řídicími orgány.

Členy MV jsou zástupci příslušného řídicího orgánu, zprostředkujícího subjektu a zástupci partnerů (např. odbory ministerstev, partnerská ministerstva, kraje, obce, nestátní neziskové organizace, profesní organizace apod.).

Průběžně monitoruje program, posuzuje jeho provádění a pokrok směrem k dosažení cílů programu, zohledňuje finanční údaje, společné ukazatele a ukazatele programového období.

Každý člen MV má hlasovací právo. Evropská komise se účastní činnosti MV jako poradce.

V rámci MV jsou také zřizovány pracovní platformy řídicích orgánů, které projednávají dokumenty určené pro jednání MV a zabývají se většinou jednotlivými prioritními osami či tematickými oblastmi programových dokumentů.

DALŠÍ PARTNERSKÁ USKUPENÍ

Koordinace v rámci realizace Dohody o partnerství a programů 2014–2020, stejně jako 2021–2027 je zajištěna Radou pro fondy EU na pracovní úrovni. Hlavní koordinační platformou na pracovní úrovni je Pracovní skupina Národního orgánu pro koordinaci – PS NOK. Její členové jsou zástupci jednotlivých ministerstev – zpravidla tzv. Řídicí orgány jednotlivých operačních programů (OP). V rámci implementace byly ustaveny tematicky průřezové pracovní skupiny (např. PS Metodika, celkem 15 uskupení⁵³).

Platformy pro přípravu výzev vychází z principu partnerství, který je definován již v článku 5 obecného nařízení (č. 1303/2013)⁵⁴, aktuální znění nalezneme v článku 8 obecného nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021⁵⁵.

Zde partnerská spolupráce zahrnuje minimálně tyto partnery:

51 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021, blíže viz: [Publications Office \(europa.eu\)](https://publications-office.europa.eu).

52 Dohoda o partnerství pro programové období 2021-2027 obsahuje přehled všech programů v rámci fondů EU. Aktualizované znění z června 2023 je k dispozici na: [CZ_DoP_2021-2027_verze_1-2_aktualizace_cerven_2023.pdf.aspx \(dotaceeu.cz\)](https://dotaceeu.cz/CZ_DoP_2021-2027_verze_1-2_aktualizace_cerven_2023.pdf.aspx)

53 Stav k 30. 11. 2024

54 [Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady \(ES\) č. 1083/2006](#)

55 Blíže viz: [Publications Office \(europa.eu\)](https://publications-office.europa.eu).

- ✓ regionální, místní, městské a jiné orgány veřejné správy;
- ✓ hospodářské a sociální partnery;
- ✓ příslušné subjekty zastupující občanskou společnost, například partnery v oblasti životního prostředí, nevládní organizace a subjekty zodpovědné za prosazování sociálního začlenění, základních práv, práv osob se zdravotním postižením, genderové rovnosti a nediskriminace;
- ✓ výzkumné organizace a univerzity, je-li to relevantní.

Tito partneři mají být zapojeni do přípravy dohod o partnerství a zpráv o pokroku i do přípravy provádění programů, včetně účasti na monitorovacích výborech. Detailnějšímu popisu principu partnerství je věnován Evropský kodex chování pro partnerskou spolupráci v souladu s článkem 8 nařízení o společných ustanoveních a Etickým kodexem EK pro partnerství.

DOHODA O PARTNERSTVÍ V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2021–2027⁵⁶

Koordinace, vymezení a doplňkovost mezi fondy, ve vztahu k ostatním nástrojům EU a národním programům jsou detailněji popsány v samostatné příloze 1 Dohody o partnerství (DoP). Koordinace probíhá v pracovních týmech, platformách a MV programů. Jde zejména o přípravu, konzultace a vyhodnocování výzev, realokace prostředků a revize programových dokumentů. V těchto platformách jsou účastni zástupci odpovědných resortů, poradních orgánů vlády, sociálních a místních partnerů, profesních svazů, neziskového sektoru a další.

DOHODA O PARTNERSTVÍ/ NÁRODNÍ A REGIONÁLNÍ PLÁNY PARTNERSTVÍ PRO PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2028+

EK má zveřejnit návrh legislativního balíčku pro období 2028+ ve 2. polovině roku 2025. ČR již připravila „Východiska pro pozici ČR ke směřování politiky soudržnosti po roce 2027“ (schváleno vládou v červenci 2024) a „Strategický rámec politiky soudržnosti 2028+“ (verze července 2025). Zásada partnerství je i nadále uplatňována prostřednictvím: expertních platforem (např. PS Koheze 2028), zapojení hospodářských, sociálních a územních partnerů, veřejných konzultací a kulatých stolů. Legislativní návrhy EK jsou očekávány do konce roku 2025. Dohody o partnerství mají být nahrazeny tzv. **Národními a regionálními plány partnerství (NRPP)**. Tento nový nástroj je součástí návrhu **víceletého finančního rámce EU pro období 2028–2034**, který představila EK v červenci 2025.

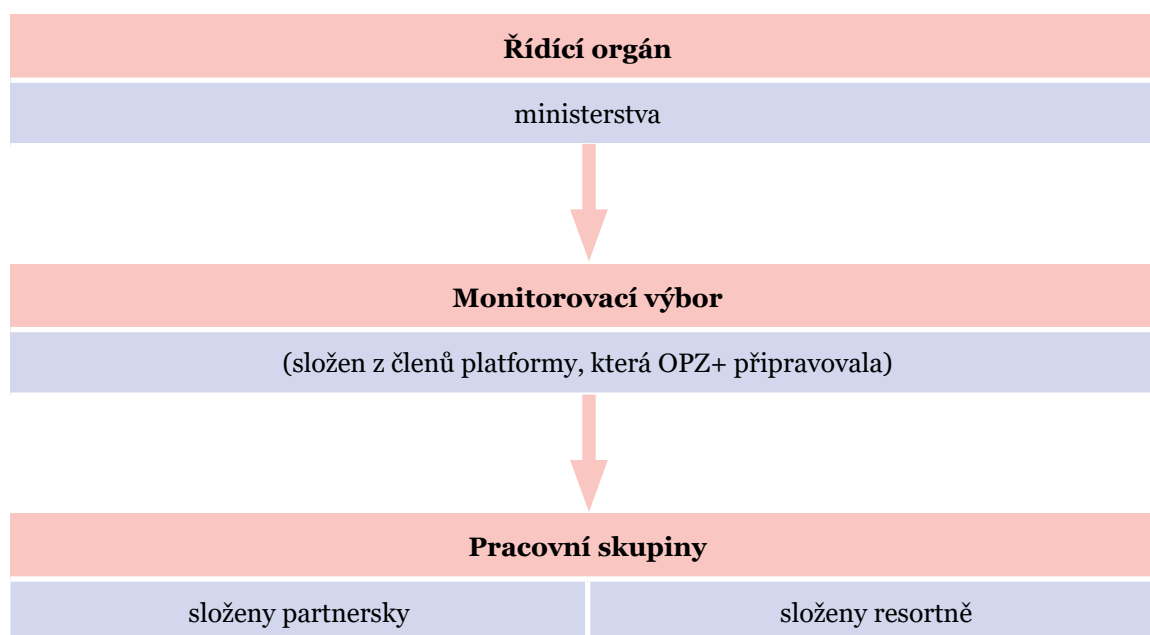
56 Blíže viz: [202312_CZ_DoP_2021-2027_aktualizace_prosinec_1.pdf.aspx](#)

PŘÍLOHA Č. 4: OPERAČNÍ PROGRAM ZAMĚSTNANOST PLUS

Základním nástrojem pro zapojení relevantních partnerů do implementace, monitorování, a evaluací Operačního programu Zaměstnanost plus (dále „OPZ+“) je **Monitorovací výbor OPZ+** (ustaven na návrh Řídicího orgánu, kterým je Ministerstvo práce a sociálních věcí – MPSV).

Při sestavování **Monitorovacího výboru** se vycházelo z členství v **Platformě pro přípravu OPZ+** tak, aby se aktéři zapojení do přípravy OPZ+ odpovídajícím způsobem podíleli také na jeho provádění. Členy MV jsou zástupci řídicího orgánu OPZ+, příslušných orgánů veřejné správy (např. MMR, MF, jiných programů), hospodářských a sociálních partnerů, subjektů zastupující občanskou společnost, včetně NNO a subjektů zodpovědných za prosazování sociálního začleňování, rovnosti žen a mužů a nediskriminace. Ve srovnání s předchozím OPZ se počet zástupců NNO/OOS téměř zdvojnásobil.

Jsou vytvářeny **pracovní skupiny k řešení potenciálních překryvů** v podporovaných aktivitách, případně uzavírána memoranda s příslušnými řídicími orgány a věcnými garanty oblastí podpory z OPZ+.

ŘO zřídí Monitorovací výbor (ze zástupců z Platformy pro přípravu OPZ+, 9 členů NNO): v jeho rámci vytvářeny pracovní skupiny a pracovní platformy ŘO (programová partnerství/ platformy pro přípravu výzev).

Konkrétně: OPZ+ má dle informací z interview 5 uskupení (na rozdíl od 8 platforem v OPZ, které byly ustaveny v předchozím operačním období). Existují komise národní – partnerské, kde jsou zastoupeny NNO. Zástupci NNO jsou dle MPSV aktivní v Pracovních skupinách pro přípravu OP.

V aktuálním MV OPZ+ je, dle MPSV, neziskový sektor zastoupen 9 členy⁵⁷ (což je téměř dvojnásobek, oproti předchozímu OPZ, zároveň při předchozím programu byl pozorován rozdíl v počtu uváděných zástupců, který byl pravděpodobně způsoben rozdílným výkladem/definicí NNO (což nejsou zástupci z Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů, Svazu průmyslu a dopravy, ČMKOS apod.).

⁵⁷ Lze ověřit zde [Monitorovací výbor OPZ+ - www.esfcr.cz](http://www.esfcr.cz)
Kde je přímo i složení MV <https://www.esfcr.cz/monitorovaci-vybor-opz-plus>

PŘÍLOHA Č. 5:

NAŘÍZENÍ KOMISE V PŘENESENÉ PRÁVOMOCI (EU)

Č. 240/2014

ze dne 7. ledna 2014 o evropském kodexu chování pro partnerskou spolupráci v rámci evropských strukturálních a investičních fondů⁵⁸:

EVROPSKÁ KOMISE, s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (1), a zejména čl. 5 odst. 3 tohoto nařízení,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Cílem tohoto nařízení je stanovit evropský kodex chování s cílem podpořit členské státy a zjednodušit jim situaci při organizaci partnerské spolupráce pro dohody o partnerství a programy podporované Evropským fondem pro regionální rozvoj (EFRR), Evropským sociálním fondem (ESF), Fondem soudržnosti, Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV) a Evropským námořním a rybářským fondem (ENRF). Tyto fondy nyní fungují v rámci společného rámce a jsou označovány jako „evropské strukturální a investiční fondy“ (dále jen „fondy ESI“).
- (2) Partnerská spolupráce je při provádění fondů ESI zavedenou zásadou. Partnerská spolupráce předpokládá úzkou spolupráci mezi orgány veřejné správy, hospodářskými a sociálními partnery a subjekty zastupujícími občanskou společnost na národní, regionální a místní úrovni po celou dobu programového cyklu sestávajícího z přípravy, provádění, monitorování a hodnocení.
- (3) Vybraní partneři by měli být co nejreprezentativnější z hlediska příslušných zúčastněných stran. Výběrová řízení by měla být transparentní a měla by zohlednit různé institucionální a právní rámce členských států a pravomoci národních a regionálních úrovní správy a samosprávy.
- (4) Partnery by měli být orgány veřejné správy, hospodářští a sociální partneři a subjekty zastupující občanskou společnost, včetně partnerů v oblasti životního prostředí, či komunitní a dobrovolnické organizace, které mohou významně ovlivnit nebo mít závažný dopad na provádění dohod o partnerství a programů. Zvláštní pozornost by se měla věnována tomu, aby byly zapojeny skupiny, na které mohou mít programy dopad, ale které je jen obtížně ovlivní, zejména nejzranitelnější a nejvíce marginalizované komunity, kterým nejvíce hrozí diskriminace nebo sociální vyloučení, obzvláště osoby se zdravotním postižením, migranti či Romové.
- (5) Pro výběr partnerů je nezbytné brát v úvahu rozdíly mezi dohodami o partnerství a programy. Dohody o partnerství se týkají všech fondů ESI poskytující podporu jednotlivým členským státům, zatímco programy se týkají pouze fondů ESI, jež na ně přispívají. Partnery v rámci dohod o partnerství by měli být ti, kteří jsou relevantní pro plánované použití všech fondů

⁵⁸ [Nařízení Komise v přenesené pravomoci \(EU\) č. 240/2014 ze dne 7. ledna 2014 o evropském kodexu chování pro partnerskou spolupráci v rámci evropských strukturálních a investičních fondů](#)

ESI, zatímco u programů je dostačující, aby partneři byli relevantní pro plánované použití fondů ESI, které na daný program přispívají.

(6) Partneři by se měli účastnit přípravy a provádění dohod o partnerství a programů. Za tímto účelem je nutné stanovit hlavní zásady a osvědčené postupy týkající se včasných, účelných a transparentních konzultací s partnery ohledně analýzy úkolů a potřeb, které je třeba řešit, dále výběru cílů a priorit k řešení, dohod o koordinačních strukturách a víceúrovňové správě nezbytných pro zajištění účinné realizace politiky.

(7) Partneři by měli být zastoupeni v monitorovacích výborech programů. Pravidla pro členství ve výborech a jejich vnitřní postupy by měla podporovat návaznost a pocit vlastní odpovědnosti ve vztahu k přípravě programů a jejich provádění; dále by měla podporovat jasná a transparentní pracovní ujednání, včasnost a zákaz diskriminace.

(8) Prostřednictvím aktivní účasti v monitorovacích výborech by partneři měli být zapojeni do posuzování výkonnosti jednotlivých priorit, příslušných zpráv o programech a popřípadě i výzev k předkládání návrhů.

(9) Efektivní partnerská spolupráce by měla být usnadněna tím, že se bude příslušným partnerům pomáhat při posilování jejich institucionální kapacity s ohledem na přípravu a provádění programů.

(10) Komise by měla usnadnit výměnu osvědčených postupů, posilování institucionální kapacity a šíření příslušných výsledků mezi členskými státy, řídicími orgány a zástupci partnerů tím, že se zřídí komunita odborníků v oblasti partnerství zahrnující všechny fondy ESI.

PŘÍLOHA Č. 6:

JAK VYUŽÍVAJÍ EU FONDY NA PODPORU PARTICIPACE JINÉ ZEMĚ EU NA PŘÍKLADU FRANCIE A SLOVENSKA

V současnosti je využívání technické pomoci na podporu rozvoje občanské společnosti v ČR velmi omezené. Dosavadní ambice využívat tuto pomoc alespoň k náhradě nákladů partnerů zastupujících občanský sektor – což se jeví jako nutné minimum – zdaleka neřeší potřebu budování funkčních participačních procesů. Úředníci často argumentují nedostatkem finančních zdrojů nebo neflexibilními pravidly, která podle nich vycházejí přímo z EK.

V této kapitole proto lze rozebrat, které konkrétní aktivity by bylo vhodné financovat z prostředků technické pomoci, a to na základě inspirací ze zahraničí (zejména z Francie a Slovenska), které jsou detailněji popsány v následujících kapitolách:

Pozice koordinátora naplňování principu participace se zaměřením na občanskou společnost: Slovenská praxe ukazuje, že funkce koordinátora (resp. útvaru zaměřeného na podporu participativních procesů) přináší viditelné výsledky. Zejména zvyšuje informovanost veřejnosti o tom, co princip participace znamená a podporuje síťování a budování kapacit na straně veřejné správy – například prostřednictvím vzdělávání úředníků, kteří pak lépe rozumí tomu, jak s problematikou pracovat.

Tvorba strategických a metodických dokumentů: Francouzský příklad ukazuje, že princip participace vyžaduje přehledné a kvalitní zpracování ve formě závazných dokumentů, a to nad rámec pouhých doporučujících metodik. Francie proto využívá dokument, který jasně vymezuje, co znamená naplňování principu participace v jejím národním kontextu (viz další kapitola pro větší detail). Český přístup je v tomto ohledu omezený – v podstatě pouze přebírá definice Evropské komise, aniž by poskytl konkrétnější návod, co tyto principy znamenají v praxi.

Podpora dialogu s aktéry na regionální úrovni: Několik historických evaluací poukazuje na to, že zacílení fondů na skutečné potřeby regionů zůstává slabinou českého systému implementace fondů EU. MMR-NOK má tendenci přistupovat k problému technokraticky – mění pravidla pro žadatele, ale jen minimum času věnuje dialogu o reálných věcných potřebách jednotlivých regionů. Napříč tematickými oblastmi tuto skutečnost potvrzuje například Výsledková evaluace přínosů evropských fondů na regionální úrovni, zpracovaná společností EY v roce 2023. Výsledkem je, že fondy jsou sice čerpány, ale často na opatření, která v daném regionu nepředstavují skutečný strukturální problém. Větší participace regionálních aktérů v implementačních strukturách evropských fondů by mohla tyto nedostatky odhalit a odstranit již v počátku nových programových období a představuje tak jeden z nástrojů, jak zefektivnit jejich implementaci.

Vzdělávací aktivity: Aktivity podporující vzdělávání nemusí mít pouze podobu fyzických či online kurzů a workshopů; lze rovněž připravovat materiály dostupné online. K příkladům fyzických školení pro zástupce veřejné správy lze opět odkázat na Slovensko, kde Úřad zplnomocněnce vlády SR pro rozvoj občanské společnosti aktivně nabízí širokou škálu školení (viz obrázek níže). I když v ČR určitá školení existují, zaměření na princip participace je buď minimální, nebo zcela nedostatečný a vyžaduje výrazně větší pozornost.

Finanční podpora pro nestátní členy monitorovacích výborů: Příklad z Polska ukazuje, že Evropská komise nijak neomezuje poskytování finanční kompenzace partnerům z nevládního sektoru za jejich účast v monitorovacích výborech. Zástupci nestátních neziskových organizací s hlasovacím právem tak mají nárok nejen na odměnu za účast na jednáních monitorovacího výboru, ale i za práci související s jejich přípravou. Konkrétně mohou v Polsku zástupci organizací občanské společnosti žádat o grant až do výše 15 tis. EUR, který pokrývá náklady na pravidelné konzultace s experty a vypracování expertních rešerší a studií pro kvalitnější rozhodování (Bankwatch Network, 2024). Tento model, kdy organizace explicitně žádají o finanční příspěvek (a není jim přidělován automaticky), může být v českém prostředí přijatelnější, neboť umožňuje spojit podporu s určitou mírou monitoringu a kontroly, zda jsou finanční prostředky využívány účelně a efektivně.

Obrázek 1: Termíny a témy workshopů nabízených Participativní jednotkou ÚV SR

Zdroj: <https://www.minv.sk/?module=vzdelavanie>

Realizaci výše uvedených „investic“ do zefektivnění procesů souvisejících s naplňováním principu participace nelze porovnávat s finančním objemem mnohých jiných projektů financovaných z fondů EU. Argument nedostatečných finančních prostředků se proto jeví spíše jako zástupný důvod, jak se agendou zapojování různých partnerů zabývat jen minimálně a spíše formálně.

Nelze rovněž opomenout, že i když politická situace na Slovensku v současnosti nepřeje výraznějšímu rozvoji občanské společnosti, participativní procesy jsou zde i přesto nastaveny a pracují s vyšší finanční podporou.

Je proto více než žádoucí, aby deklarované demokratické principy byly v ČR respektovány i v této oblasti a aby výše uvedené aktivity byly vnímány spíše jako minimální standard, jak se přiblížit moderní praxi v ostatních zemích EU. I z tohoto důvodu byly příklady dobré praxe vybírány především ze států EU, které se – podobně jako ČR – potýkají s krizí demokracie. Po překonání současných bariér pak lze další inspiraci hledat zejména v zemích severní Evropy, především ve Finsku.

PROPORCIONALITA

PRAXE K INSPIRACI ZE ZAHRANIČÍ 1: FRANCIE

Francouzský model správy fondů EU 2021–2027 staví na **principech partnerství, konzultace a koordinace mezi státem, regiony a širokým okruhem zúčastněných aktérů**. Občanský sektor – tedy organizace zastupující zájmy občanů, sociálních skupin a komunit – má v tomto rámci formální i praktické postavení.

Na úrovni programů je jejich účast zajištěna zejména v komitétch sledování (comités de suivi), jejichž složení určuje řídicí orgán. V souladu s čl. 39 nařízení (EU) 2021/1060 musí být zastoupeni nejen zástupci státní a regionální správy, ale i organizace občanské společnosti, včetně:

- ✓ partnerů environmentálních
- ✓ organizací pro sociální začleňování, lidská práva a rovné příležitosti
- ✓ organizací hájících práva osob se zdravotním postižením
- ✓ a dalších zástupců občanského sektoru působících na národní či regionální úrovni

Každý člen komitétu má **rovnocenné hlasovací právo**, čímž se posiluje role občanského sektoru při schvalování metod a kritérií výběru projektů, sledování výkonnosti i při přijímání doporučení vůči řídicím orgánům.

Na národní úrovni pak působí INCOPAP (Instance nationale de concertation partenariale), která **sdrhuje více než 100 partnerů** – kromě státní a regionální správy i sociální partnery, ekonomické aktéry a občanskou společnost. INCOPAP slouží jako platforma pro pravidelný dialog o provádění Dohody o partnerství a umožňuje občanskému sektoru formulovat připomínky či doporučení k průběhu čerpání fondů.

Francouzský přístup tak vychází z přesvědčení, že efektivní využití evropských prostředků je možné pouze při systematickém zapojení občanské společnosti – od konzultací při nastavování programů, přes dohled nad jejich prováděním až po hodnocení dopadů.

Praktické nástroje participace a princip proporcionality

Francouzský model implementace fondů EU se opírá o široké partnerství mezi státem, regiony a občanským sektorem. Aby participace byla nejen deklarovaná, ale i funkční, využívá se soubor praktických nástrojů a procesů, které umožňují zapojení různých aktérů podle jejich kapacity a relevance.

Praktické nástroje zapojení partnerů zahrnují:

Monitorovací výbory (Comités de suivi) – formální platforma, kde občanský sektor disponuje hlasovacím právem. Sledují naplňování cílů programů, schvalují kritéria výběru projektů, posuzují plnění podmínek příznivého prostředí („conditions favorisantes“) a přijímají doporučení pro řídicí orgány.

INCOPAP – Instance nationale de concertation partenariale – národní platforma s více než 100 zástupci institucí, samospráv, sociálních partnerů i občanského sektoru. Slouží k celostátní výměně informací, k připomínkování postupů a ke sdílení zkušeností.

Tematické a územní pracovní skupiny a sítě – ANCT (Agence nationale de la cohésion des territoires) a další koordinátoři fondů organizují pracovní skupiny (např. na téma envi-

ronment, inovace, začleňování) a vytvářejí digitální „knihovny“ pro sdílení metodických dokumentů, příkladů dobré praxe či vzorových řešení.

Princip informování a sdílení znalostí – povinností řídicích orgánů je nejen publikovat seznam podpořených operací a výzvy, ale také zajistit otevřený přístup k relevantním informacím pro partnery (digitální platformy, webové portály, informační sady pro žadatele i pro členy komitetů).

Možnost konzultací mimo formální struktury – regionální úřady a jejich stálá zastoupení v Bruselu pravidelně konzultují s občanským sektorem, přičemž podněty mohou být prostřednictvím Reprezentace státu postoupeny do oficiálních jednání s Komisí.

Zapojení partnerů je organizováno v duchu proporcionality:

Vyvážené zastoupení – složení komitetů musí odrážet rovnováhu mezi orgány státní správy, regiony, sociálními partnery a občanským sektorem. Každý člen má jeden hlas, bez ohledu na institucionální „váhu“.

Odpovídající míra zapojení – intenzita participace se přizpůsobuje významu rozhodnutí. Např. u schvalování výběrových kritérií je občanský sektor plně zapojen do rozhodování, zatímco u technických detailů programového řízení spíše konzultačně.

Administrativní přiměřenost – Vademecum zdůrazňuje, že konzultační procesy musí probíhat včas, transparentně a bez nepřiměřené zátěže pro menší organizace občanského sektoru (např. jednodušší přístup k dokumentům, možnost zapojit se na dálku, využití online nástrojů).

Inspirací z francouzského přístupu pro ČR je hned několik:

Vademecum pro správu a provádění evropských fondů 2021–2027 je zpracováno přehledně a věnuje se naplňování principu participace detailně a konkrétně. Pro ČR tak představuje inspiraci, jak uchopit podobný dokument pro další programové období.

Francouzský přístup zdůrazňuje význam zapojení aktérů ze všech regionů a nabízí promyšlenější systém, jak tuto agendu řešit na národní i regionální úrovni. Vzhledem k velikosti země samozřejmě nelze očekávat kopírování stejného formátu v ČR (i z důvodu nadbytečnosti). Přínosné by však bylo promyslet a ukotvit systém zapojení regionálních aktérů do implementace evropských fondů.

Pojem „odpovídající míra zapojení“ není v českém prostředí ukotven. Ekonomičtí a sociální partneři tak na monitorovacích výborech často řeší témata, která pro ně nejsou relevantní ani přínosná (např. administrativní nastavení). Francouzský model, kde se rozlišují témata věcného a administrativního charakteru a partneři mimo státní správu nejsou zatěžováni nadbytečnou agendou, se jeví jako vhodný k hlubší analýze a případnému přenesení do české praxe.

Zajímavé je i složení francouzského výboru INCOCAP. Ze 100 členů pouze 17 zastupuje stát, zatímco zbývající partneři jsou zástupci zájmových skupin a sdružení (např. Asociace malých měst Francie), ekonomičtí a sociální partneři či zástupci občanské společnosti. Seznam partnerů (viz Příloha 3, str. 146) navíc jasně rozlišuje jednotlivé kategorie a nezařazuje zájmové skupiny a sdružení do kategorie neziskových organizací či sociálních partnerů.

PRAXE K INSPIRACI ZE ZAHRANIČÍ 2: SLOVENSKO

Zajištění proporcionálního zastoupení partnerů z organizací občanské společnosti / NNO představuje komplexní agendu, která vyžaduje také na straně státní správy přítomnost kvalifikovaných pracovníků schopných tuto oblast efektivně řídit. Současně je nezbytné kontinuálně shromažďovat informace, sledovat vývojové trendy v oblasti občanské společnosti v ČR a průběžně upravovat procesy tak, aby odpovídaly požadavkům EU a reagovaly na identifikovaná slabá místa.

Jako inspirativní příklad může sloužit speciálně vytvořená [Participativní jednotka](#) Úřadu zplnomocněnce vlády SR pro rozvoj občanské společnosti (dále jen ÚSV ROS), která se aktivně podílí na nastavování a realizaci participativních procesů. Mezi její silné stránky patří zejména profesionální prezentace činnosti a aktivní komunikace na sociálních sítích, včetně cíleného náboru nových členů do platforem participace jednotlivých operačních programů.

Obrázek 2: Příklad dobré praxe - aktivita Participativní jednotky na sociálních sítích

Zdroj: <https://www.facebook.com/USVROS>

Mezi další deklarované aktivity této jednotky patří:

- ✓ Podpora při přípravě participativních procesů: identifikace vhodných aktérů a volba adekvátních metod práce s účastníky.
- ✓ Odborná příprava pro zájemce o nastavování participativních procesů: individuálně zaměřené semináře a workshopy.
- ✓ Vzájemná podpora: sdílení zkušeností, síťování aktérů a vytváření příležitostí pro vnitrorezortní i mezinárodní spolupráci.
- ✓ Přenos aktuálních poznatků o participativních procesech: sledování trendů a příkladů zahraniční praxe.
- ✓ Více informací o činnosti této jednotky je dostupných online [zde](#).

Do české praxe by tedy bylo vhodné zvážit, zda by neměla vzniknout samostatná jednotka, která by se **profesionálně a systematicky věnovala participačním procesům**. Taková jednotka by mohla zajistit přenositelnost osvědčených postupů napříč různými agendami a tematickými oblastmi, tedy i mimo rámec implementace EU fondů. Alternativou by bylo zřízení „méně ambiciózní“ participativní jednotky přímo pro implementaci EU fondů (např. v rámci MMR–NOK), což by však mělo menší dopad na celkovou transformaci participačních procesů mimo oblast EU agendy. Pro Českou republiku tento program představuje inspirativní příklad, jak posílit kapacity veřejné správy tak, aby se participativní procesy standardizovaly a rozvíje-ly v souladu se současným kontextem. Slovenský přístup se obecně jeví jako propracovanější a ambicióznější, protože obsahuje konkrétní aktivity (např. vzdělávání úředníků, podpora síťovacích aktivit v regionech), které mají dlouhodobě rozvíjet participaci a zajistit rovné zastoupení partnerů z občanského sektoru při implementaci EU fondů.

Program učící se instituce

Program vznikl v rámci národního projektu Participácia 2 na Slovensku (2020–2023) s podporou Evropského sociálního fondu a Operačního programu Efektivní veřejná správa. Je zaměřen na **budování kapacit ústředních orgánů státní správy** (dále také „ÚOŠS“) pro řízenou participaci při tvorbě veřejných politik.

Hlavním cílem programu je odborné provázení zaměstnanců ÚOŠS v čase **přípravy a realizace participativních procesů**, a to prostřednictvím konzultačně-vzdělávacích cyklů. Tyto cykly propojují živé participativní procesy (reálné politiky jednotlivých rezortů) s metodickou a expertní podporou. Účastníci si tak nejen osvojují teoretické znalosti a praktické dovednosti, ale současně vytvářejí konkrétní dizajn participativního procesu pro vybranou veřejnou politiku.

Program stojí na principech komunit praxe (Community of Practice), učení se praxí (peer education) a partnerství mezi ÚOŠS, občanskou společností a akademickou sférou. Výsledkem je nejen posílení individuálních kompetencí úředníků, ale i rozvoj institucionálních kapacit a nových metodických materiálů (pracovní sešity, případové studie, manuály).

Pilotní realizace proběhly v letech 2021–2023 ve čtyřech bázích, jimiž prošlo 60 zaměstnanců státní správy. Program přinesl nové standardy a pravidla zapojování veřejnosti, metodické doporučení pro nastavení interních procesů a rozvoj spolupráce s evropskými partnery, zejména s Kompetenčním centrem Evropské komise pro participaci a deliberativní demokracii.

PŘÍLOHA Č. 7: NOMINACE PROSTŘEDNICTVÍM RVNNO

Aktuální postup v případě nominací jménem RVNNO určuje, že na základě hlasování členů VEU je určeno pořadí všech kandidátů s tím, že kandidát/kandidátka (dále pouze „kandidát“) s nevyšším počtem hlasů je doporučen RVNNO jako člen/členka (dále pouze „člen“) a kandidát s druhým nejvyšším počtem hlasů jako náhradník.

Na základě doporučení VEU, pak o výběru kandidátů hlasováním rozhodnou členové RVNNO za neziskový sektor.

O výsledcích hlasování a nominace jsou kandidáti informováni Oddělením spolupráce s občanskou společností nebo jím určeným subjektem e-mailem. Sekretariát RVNNO nebo jím určený subjekt ve spolupráci s předsedkyní VEU organizuje společná setkávání zástupců RVNNO v jednotlivých monitorovacích výborech a dalších platformách fondů EU (preferovaně 1x ročně osobní setkání a 1x ročně online/hybridně). Případné podněty jsou dále přenášeny na VEU či přímo komunikovány řídicím orgánům.

Veškeré informace o aktuálních i ukončených výzvách jsou uvedeny na webových stránkách RVNNO.

V odůvodněných případech lze postup stanovený výše aplikovat i výběr zástupců RVNNO v dalších pracovních a poradních orgánech, ve kterých je účast zástupců RVNNO vyžadována.

Velkým problémem zůstává, zda je možné navrženého zástupce NNO odmítnout. Pokud vůbec ano, tak z jakých (vyjmenovaných?) důvodů. Je pochopitelné, že partnerství neprospívají negativní vzájemné vztahy mezi členy partnerského orgánu, ovšem právě názorový střet na implementaci EU fondů by měl optimalizovat dopady vydaného veřejného rozpočtu. Pokud je zástupce nominován organizací, která byla vyzvána k nominaci, není možné, aby ŘO bez uvedení závažných důvodů zástupce odmítl.

Renominace jsou výrazně rozdílnější, shoda panuje na tom, že by měl být při nominaci a jmenování uplatněn závazek informovat o tom, že zástupce skončil v dané organizaci, či že z jiných důvodů ukončuje členství v partnerském orgánu. Pokud se ŘO dozví o potřebě renominace od organizace, vyzve k procesu a osloví danou NNO a další současné partnery z NNO a také RVNNO. V některých partnerských orgánech dochází k vyřazení pro neúčast, poté nastupuje také proces renominace. Opět zde byl projev zájem při renominacích využít podpory ÚV, resp. RVNNO.

Ukončení činnosti člena/náhradníka – některé partnerské platformy nemají vůbec řešeno a (ne)aktivita je čistě záležitostí člena, některé ŘO mají ve statutu článek o možnosti vyloučení. Striktně řeší menšina partnerských orgánů, např. v případě neúčasti systém 3 x a dost a zároveň informují vysílatele, ale nežádají o renominaci.

K ukončení činnosti dojde rovněž automaticky s koncem programového období.

Pokud zástupce za NNO, delegovaný prostřednictvím RVNNO podá rezignaci (informuje řídicí orgán o své rezignaci), musí o této skutečnosti také neprodleně informovat oddělení RVNNO, které informaci sdělí VEU a RVNNO. V případě rezignace člena je členství nabídnuto nejprve náhradníkovi rezignujícího člena. Pokud návrh nepřijme, je informován VEU a vypsána nová otevřená výzva. V případě rezignace náhradníka nebo obecně obsazování pouze pozice náhradníka či hosta je forma výběru osob zvolena po domluvě s VEU. V souladu s Metodikou parti-

cipace lze použít i jiné formy výběru než otevřenou výzvu. V případě, že zástupce neplní svou roli či s Oddělením RVNNO, VEU a RVNNO nekomunikuje a bez omluvy se neúčastní společných jednání zástupců RVNNO, může Oddělení RVNNO po konzultaci s VEU zástupce odvolat. O této skutečnosti informuje RVNNO a pochopitelně ŘO.

Výzva musí obsahovat minimálně tyto náležitosti

- jasnou identifikaci předmětného obsazovaného tělesa
- náležitosti přihlášky (včetně nezbytných příloh)
- postup dalšího výběru nejvhodnějšího kandidáta
- informace týkající se ochrany osobních údajů
- kontaktní údaje vyhlašovatele pro sdělení dalších informací
- způsob a termín doručení přihlášky

Přihláška obsahuje minimálně tyto náležitosti

- aktuální profesní životopis
- doporučení zastřešující NNO nebo sítě NNO
- přihlašovací formulář (včetně motivačního dopisu)

Všechny přihlášky jsou v současnosti po formální kontrole postoupeny VEU, který vyhodnotí přijaté přihlášky při zohlednění zejména těchto kritérií

- znalost prostředí fondů EU
- odborné zázemí
- předpoklady zastupovat RVNNO
(účast v pracovní době na jednáních předmětné platformy)

Pro potřeby bližšího výkladu výstupů KOORDINACE PARTNERSKÉ SPOLUPRÁCE A ZAPOJENÍ PARTNERŮ Z NESTÁTNÍCH NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ DO IMPLEMENTACE EU FONDŮ 2021-2027 A DALŠÍCH OBDOBNÝCH AKTIVIT můžete využít následujících kontaktů:

Rada vlády pro nestátní neziskové organizace (RVNNO), Oddělení spolupráce s občanskou společností Odboru lidských práv a menšin ÚV ČR:

PhDr. Ing. Pavel Mička

Pavel.Micka(at)vlada.gov.cz

Mgr. Hana Fungačová

Hana.Fungacova(at)vlada.gov.cz

odborní gestoři Metodiky:

Mgr. Ing. Roman Haken

Mobil 777 793 711

Roman.Haken(at)cpkp.cz

Ing. Terezie Písařová

Mobil 777 804 587

Pisarova.Terezie(at)seznam.cz